ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 18.11.2020 г.
COM(2020) 740 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад за функционирането на европейския пазар на въглеродни емисии

Съдържание

Списък на акронимите и съкращенията 2

1. ВЪВЕДЕНИЕ 4

2. ИНФРАСТРУКТУРА НА СТЕ НА ЕС 6

2.2 Регистър на ЕС и Дневник на ЕС за транзакциите (EUTL) 10

3. ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ПАЗАРА НА ВЪГЛЕРОДНИ ЕМИСИИ ПРЕЗ 2019 Г. 11

3.1. Предлагане: квоти, пуснати в обращение 12

3.1.1. Лимит 12

3.1.2. Издадени квоти 15

3.1.2.1. Безплатно разпределение на квоти 15

3.1.2.2. Тръжна продажба на квоти 17

3.1.2.3. Дерогация от задължението за тръжна продажба на всички квоти за сектора за производство на електрическа и топлинна енергия 21

3.1.2.4. Програма NER 300 24

3.1.2.5. Фонд за иновации 26

3.1.2.6. Модернизационен фонд 27

3.1.2.7. Компенсиране на непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии 28

3.1.3. Международни кредити 30

3.2. Търсене: извадени от обръщение квоти 32

3.3. Постигане на баланс между предлагането и търсенето 33

4. ВЪЗДУХОПЛАВАНЕ 36

5. НАДЗОР НА ПАЗАРА 40

6. МОНИТОРИНГ, ДОКЛАДВАНЕ И ПРОВЕРКА НА ЕМИСИИТЕ 42

7. ПРЕГЛЕД НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ МЕРКИ 45

8. СЪОТВЕТСТВИЕ И ПРИЛАГАНЕ 46

9. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ 48

ПРИЛОЖЕНИЕ 50

Списък на акронимите и съкращенията

РАП	Регламент относно акредитацията и проверката
КО	Компетентен орган
CCS	Улавяне и съхранение на въглероден диоксид
CCU	Улавяне и използване на въглероден диоксид
МЧР	Механизъм за чисто развитие
CEPE	Сертифицирани единици редуцирани емисии
CORSIA	Схема за компенсиране и намаляване на въглеродните емисии в международното въздухоплаване
МКК	Междуотраслов корекционен коефициент
ЕОА	Европейска организация за акредитация
ЕИП	Европейско икономическо пространство
EEX	Европейска енергийна борса
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
EPE	Единици редуцирани емисии
ЕОЦКП	Европейски орган за ценни книжа и пазари
СТЕ на ЕС	Система на Европейския съюз за търговия с емисии
EUTL	Дневник на ЕС за транзакциите
ПГ	Парников газ
ИКАО	Международна организация за гражданско въздухоплаване
ICE	ICE Futures Europe (Междуконтинентална борса)
InnovFin EDP	Енергийни демонстрационни проекти InnovFin
JI	Съвместно изпълнение
РПЗ	Регламент относно пазарната злоупотреба
ДПФИ II	Директива за пазарите на финансови инструменти
РПФИ	Регламент за пазарите на финансови инструменти
РМД	Регламент относно мониторинга и докладването
МДПА	Мониторинг, докладване, проверка и акредитация
MSR	Резерв за стабилност на пазара
НОА	Национален орган по акредитация

NER	Резерв за нови участници
OTC	Извънборсови сделки
PFC	Перфлуоровъглероди
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
СПП	Стандарти и препоръчителни практики по Схемата за компенсиране и намаляване на въглеродните емисии в международното въздухоплаване (CORSIA)
ОБКО	Общ брой квоти в обръщение

1. ВЪВЕДЕНИЕ

От 2005 г. насам системата за търговия с емисии на ЕС (СТЕ на ЕС) е в основата на стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ) от промишлеността и производството на електрическа и топлинна енергия. Тя има съществен принос за постигането на общата цел на ЕС за намаляване на емисиите на ПГ с 20 % спрямо равнищата от 1990 г. до 2020 г, която ЕС е на път да преизпълни.

Настоящият доклад за функционирането на европейския пазар на въглеродни емисии е представен в съответствие с изискванията на член 10, параграф 5 и член 21, параграф 2 от Директива 2003/87/ЕО[1] (Директива за СТЕ на ЕС). Целта на доклада е да предоставя ежегодно картина на развитието на европейския пазар на въглеродни емисии. Докладът обхваща 2019 г., но представя и развитието през първата половина на 2020 г.

С поглед към следващото десетилетие в съобщението на Комисията относно плана във връзка с целта в областта на климата до 2030 г.[2] се предлага да се увеличи целта на ЕС за намаляване на емисиите на ПГ до 2030 г. от 40 % на най-малко 55 % в сравнение с равнищата от 1990 г. За постигането на тази по-висока амбиция, до юни 2021 г. Комисията ще преразгледа и предложи преразглеждането, когато е необходимо, на цялата съответна свързана с климата политика. Като част от по-широкия пакет от законодателни актове по линия на Европейския зелен пакт[3], СТЕ на ЕС също ще бъде преразгледана, включително евентуално разширяване на системата и включване на нови сектори.

След преразглеждането на Директивата за СТЕ[4] работата по прилагането на фаза 4[5] е започната и напредва бързо. През изминалата година беше прието законодателство за прилагане за коригиране на безплатното разпределение на квоти въз основа на промени[6] на равнището на активност и на функционирането на Модернизационния

[1] Директива 2003/87/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета, (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

[2] COM(2020) 562 final — Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Засилване на европейската амбиция в областта на климата за 2030 г., Инвестиция в неутрално по отношение на климата бъдеще в полза на нашите граждани — План за постигане на целите в областта на климата до 2030 г.

[3] COM(2019) 640 final — Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Европейският зелен пакт

[4] Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814, ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 3.

[5] СТЕ на ЕС се регулира на фази. Фаза 3 обхваща периода 2013—2020 г., докато фаза 4 обхваща периода 2021—2030 г.

[6] Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1842 на Комисията от 31 октомври 2019 г. за определяне на правила за прилагането на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на допълнителните условия за коригиране на безплатното разпределение на квоти за емисии поради промени в равнището на дейност, ОВ L 282/, 4.11.2019 г., стр. 20

фонд[7] и беше завършено второто преразглеждане на Регламента за тръжната продажба[8] за прилагане на изискванията на фаза 4 (вж. глави 3.1.2.1, 3.1.2.2 и 3.1.2.6). Останалите разпоредби за прилагане понастоящем се довършват, с цел да бъдат приети преди януари 2021 г.

От публикуването на последния доклад за пазара на въглеродни емисии[9], показателят за излишък на резерва за стабилност на пазара бе публикуван за четвърти път, като показва, че през 2019 г. излишъкът от квоти е намалял от 1,65 милиарда през 2018 г. на около 1,39 милиарда квоти[10]. Въз основа на този показател и на преразгледаното законодателство на ЕС за СТЕ тръжното предлагане на квоти през 2020 г. ще бъде намалено с около 375 милиона квоти (почти 35 %) (вж. глава 3.3).

През 2019 г. е наблюдавано значително намаление на емисиите от стационарни инсталации с 9,1 % в сравнение с 2018 г. (вж. глава 3.2). Спадът се дължи основно на енергийния сектор, където емисиите са спаднали с близо 15 % в резултат на замяната на въглищата с електроенергия от възобновяеми източници и производство на електроенергия от газ. С това последно намаление общите емисии от стационарни инсталации от началото на фаза 3 на СТЕ на ЕС са намалели с близо 20 %. В сектора на въздухоплаването емисиите продължиха да нарастват, като се отбелязва леко увеличение от 1 % в сравнение с 2018 г. (вж. глава 4).

Имаше също така нови важни политически събития във връзка със СТЕ, като влизането в сила на споразумението за свързване на СТЕ на ЕС със СТЕ на Швейцария на 1 януари 2020 г. и отмяната на временното прекратяване на процесите на тръжна продажба и на безплатно разпределение в Обединеното кралство след влизането в сила на Споразумението за оттегляне на Обединеното кралство от ЕС (вж. глава 2.2).

Не на последно място, извънредното положение във връзка с COVID-19 доведе до значително краткосрочно понижение на цената на въглеродния диоксид през март/април 2020 г. Въпреки това, ценовият сигнал за емисиите на въглероден диоксид остана стабилен на около 24 EUR[11] средно между януари 2019 г. и края на юни 2020 г. Приходите от тръжната продажба на квоти за емисии надхвърлят 14 млрд. евро само през 2019 г. и 7,9 млрд. евро за първите шест месеца на 2020 г. Въз основа на данните, подадени от държавите членки, през 2019 г. общо 77 % от тези приходи са били изразходвани (или е било планирано да се изразходват) за определени цели, свързани с климата и енергетиката (вж. глава 3.1.2.2).

---

[7] Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1001 на Комисията от 9 юли 2020 г. за установяване на подробни правила за прилагането на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета във връзка с работата на Модернизационния фонд, предназначен за подкрепа на инвестициите за модернизиране на енергийните системи и повишаване на енергийната ефективност на определени държави членки, ОВ L 221, 10.7.2020 г., стр. 107

[8] Делегиран регламент (ЕС) 2019/1868 на Комисията от 28 август 2019 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 1031/2010 с цел търговете за квоти да се приведат в съответствие с правилата на СТЕ на ЕС за периода 2021—2030 г. и с класификацията на квотите като финансови инструменти съгласно Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 289, 8.11.2019 г., стр. 9

[9] Докладът за пазара на въглеродни емисии за 2019 г. е на разположение на следния адрес: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0557R(01)&from=EN

[10] C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf

[11] Източник: ICE

Освен ако не е посочено друго, в настоящия доклад са използвани публично достъпни данни и данни, с които Комисията е разполагала към месец юни 2020 г[12]. Обща и описателна информация относно СТЕ на ЕС е включена в текстови карета, разположени в текста на доклада.

2. ИНФРАСТРУКТУРА НА СТЕ НА ЕС

2.1 Обхванати дейности, инсталации и оператори на въздухоплавателни средства

[12] Последното актуализиране е на 30 юни 2020 г.

СТЕ на ЕС понастоящем функционира в 27-те държави — членки на ЕС, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия, както и в Обединеното кралство до края на 2020 г. Считано от 1 януари 2020 г., СТЕ на ЕС е свързана и с швейцарския пазар на въглеродни емисии (вж. глава 2.2). От 2021 г., освен държавите от ЕС и ЕИП/ЕАСТ, СТЕ на ЕС ще обхваща инсталациите за производство на електроенергия в Северна Ирландия. Системата регулира емисии от почти 11 000 електроцентрали и производствени инсталации, както и около 600 оператора на въздухоплавателни средства, които изпълняват полети от/към летищата на ЕИП. Тя обхваща около 38 % от емисиите на ПГ в ЕС.

През фаза 3 от СТЕ на ЕС (2013—2020 г.)* секторите със стационарни инсталации, регулирани от СТЕ на ЕС, са енергоемките промишлени отрасли, включително електроцентрали и други горивни инсталации с номинална входяща топлинна мощност > 20 MW (с изключение на инсталациите за изгаряне на опасни или битови отпадъци), нефтените рафинерии, коксовите пещи, производството на чугун и стомана, цимент и клинкер, стъкло, вар, тухли, керамични продукти, целулоза, хартия и картон, алуминий, нефтохимични продукти, амоняк, азотна и адипинова киселина, глиоксал и глиоксилова киселина, улавянето на CO_2, преносът по тръбопроводи и съхранението на CO_2 в геоложки формации.

В периода 2013—2016 г. обхватът по отношение на въздухоплаването на СТЕ на ЕС беше ограничен до полети в рамките на Европейското икономическо пространство (ЕИП), за да се поддържа динамиката в Международната организация за гражданско въздухоплаване (ИКАО) с цел договаряне на международно споразумение за контрол на емисиите на парникови газове от въздухоплаването. За да продължи да се поддържа динамиката и да се улесни привеждането в действие на схемата за компенсиране и намаляване на въглеродните емисии на ИКАО за международното въздухоплаване (CORSIA), както и да се улесни функционирането на схемата, през 2017 г. ограничението за полетите в рамките на ЕИП беше удължено до 2023 г. (вж. глава 4).

СТЕ на ЕС обхваща емисиите на въглероден диоксид (CO_2), емисиите на двуазотен оксид (N_2O) от производства на азотна, адипинова и глиоксилова киселина и на глиоксал, както и емисиите на перфлуоровъглероди (PFC) от производството на алуминий. Макар че участието в СТЕ на ЕС е задължително, в някои сектори са включени само инсталации над определена големина. Освен това участващите държави могат да изключват от обхвата на схемата малки инсталации (емитиращи по-малко от 25 000 тона CO_{2e}), ако са въведени алтернативни и еквивалентни мерки. През фаза 4 (2021—2030 г.) инсталации с много малко емисии (с докладвани емисии, които не надвишават 2 500 тона CO_{2e} през последните три години) могат да бъдат изключени от СТЕ на ЕС при наличието на опростени условия за мониторинг за оценка на количеството на техните емисии. Участващите държави могат също така да добавят повече сектори и ПГ в СТЕ на ЕС (т.нар. сектори/ПГ „по избор“).

* Информация относно фази 1 и 2 на СТЕ на ЕС може да бъде намерена на следния адрес: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_en

В съответствие с докладите по член 21, представени от участващите държави[13] през 2020 г., през 2019 г. е имало общо 10 569 инсталации, обхванати от СТЕ, с необходимото разрешително за СТЕ.

Емисиите от биомаса, използвана от инсталациите, обхванати от СТЕ, се увеличи с 4 % през 2019 в сравнение с предходната година, докато делът на въглищата намаля с 19 %, което е допринесло за значителното намаление от 15 % на емисиите от енергийния сектор. Единствено по отношение на горивата, както и през предходните години, горивата, изгорени в рамките на СТЕ на ЕС през 2019 г., продължават да са предимно изкопаеми. Все пак 29 държави съобщиха и за използване на биомаса в 2197 инсталации (20,8 % от всички инсталации). Най-високият процент на емисии от биомаса в сравнение с емисиите, обхванати от СТЕ на ЕС по страни, бе докладван от Литва: 68 %. Две държави (Лихтенщайн и Малта) не съобщиха за използване на биомаса. Общите емисии от биомаса през 2019 г. са възлизали на около 170 милиона тона CO_2 (11 % от докладваните емисии, обхванати от СТЕ), което е ясно изразено увеличение в сравнение с 145 милиона тона CO_2 през 2018 г. (8 % от докладваните емисии по СТЕ). От тях 99,2 % са били с нулева ставка[14]. През 2019 г. бе докладвано за пръв път за използването на малко количество биогориво. Два оператора на въздухоплавателни средства (един в Германия и един в Швеция) докладваха, че покриват 0,01 % от емисиите по СТЕ от авиацията за 2019 г.

В рамките на категориите инсталации, определени въз основа на годишните емисии[15], данните за 2019 г. показват, че както и през предходните години, 72 % от инсталациите са в категория А, 21 % — в категория Б и 7 % — в категория В. 6053 инсталации са били докладвани като „инсталации с малки емисии“[16] (57 % от общия брой).

Що се отнася до дейностите по СТЕ на ЕС, включени допълнително в списъка на емисиите на парникови газове, различни от CO_2, издаването на разрешителни за първичен алуминий и перфлуоровъглероди (PFC) е докладвано в 13 държави (Германия, Гърция, Исландия, Испания, Италия, Нидерландия, Норвегия, Обединеното кралство, Румъния, Словакия, Словения, Франция и Швеция), а за производство на азотна киселина и N_2O — в 21 държави (всички без Дания, Естония, Ирландия,

[13] „Доклади по член 21“ означава доклади, представени от държавите членки въз основа на изискванията на член 21 от Директивата за СТЕ. В този контекст „участващи държави“ или просто „държави“ включва 27-те държави — членки на ЕС, Обединеното кралство и държавите от ЕИП (Исландия, Норвегия и Лихтенщайн).

[14] В рамките на СТЕ на ЕС емисионният фактор за биомаса е заложен като нула, ако е спазено определението за понятието „биомаса“ и при условие че са изпълнени — когато става дума за биогорива или течни биогорива от биомаса — критериите за устойчивост съгласно член 17, параграф 1 от Директива 2009/28/ЕО (Директивата за енергия от възобновяеми източници). Не се отпускат квоти за емисии с нулеви ставки. В докладите по член 21, подадени през 2020 г., две участващи държави (Дания и Латвия) са докладвали само енергийното съдържание на биомаса с нулеви ставки, а не действителните емисии. Поради това техните емисии не са взети предвид в посочения общ размер.

[15] Емисиите на инсталациите от категория В са над 500 000 тона CO_2екв. годишно, емисиите на инсталациите от категория Б са между 500 000 и 50 000 тона CO_2екв. годишно и емисиите на инсталациите от категория А са под 50 000 тона CO_2екв. годишно. Вж. Регламент (ЕС) № 601/2012 на Комисията от 21 юни 2012 г. относно мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 181, 12.7.2012 г., стр. 30.

[16] „Инсталациите с малки емисии“ са подкатегория на инсталациите от категория А и отделят по-малко от 25 000 тона CO_2екв. годишно (вж. член 47, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 601/2012).

Исландия, Кипър, Латвия, Лихтенщайн, Люксембург, Малта и Словения). Другите сектори с емисии на N_2O — производство на адипинова киселина и производство на глиоксал и глиоксилова киселина — са докладвани съответно в три (Германия, Италия и Франция) и две (Германия и Франция) държави. Само Австрия и Норвегия са докладвали дейности за улавяне и съхранение на CO_2.

Както за предходната година, седем държави (Исландия, Испания, Италия, Словения, Франция, Хърватия и Обединеното кралство) са използвали възможността да изключат от СТЕ на ЕС инсталациите с малки емисии в съответствие с член 27 от Директивата за СТЕ на ЕС. Емисиите, изключени за 2019 г., са възлизали на 3,81 милиона тона CO_2 (около 0,25 % от общите емисии от стационарни инсталации по СТЕ на ЕС в сравнение с 0,17 % за предходната година).

Съгласно докладите по член 21, подадени през 2020 г., както за предходните години, осем държави (Белгия, Дания, Литва, Лихтенщайн, Нидерландия, Унгария, Франция и Хърватия) са се възползвали от разпоредбата, предвидена в член 13 от Регламента относно мониторинга и докладването (РМД)[17], за да разрешат използването на опростени планове за мониторинг в случаите с нисък риск за стационарни инсталации. В случая с оператори на въздухоплавателни средства с малки емисии две държави са докладвали за използване на тази разпоредба през 2019 г. (Белгия и Исландия).

През 2019 г. за 611 оператори на въздухоплавателни средства е докладвано, че имат план за мониторинг (със 7 % по-малко, отколкото през 2018 г.). 50 % (308) от докладваните оператори са търговски, докато останалите 50 % (303) са нетърговски.[18] Общо 262 (43%) са квалифицирани като такива с малки емисии (в сравнение с 287 (44 %) през 2018 г.).

[17] Регламент (ЕС) № 601/2012 на Комисията от 21 юни 2012 г. относно мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 181, 12.7.2012 г., стр. 30).

[18] Пример за търговски оператор на въздухоплавателно средство е пътническа авиокомпания, предоставяща услуги на широката общественост. Пример за нетърговски оператор на въздухоплавателно средство е въздухоплавателно средство, което е частна собственост.

2.2 Регистър на ЕС и Дневник на ЕС за транзакциите (EUTL)

Регистърът на ЕС и Дневникът на ЕС за транзакциите (EUTL) проследяват собствеността на квотите за общи и авиационни емисии, като записват количествата по партидите и транзакциите между партидите. Освен това тези системи регистрират емисиите на стационарни инсталации и оператори на въздухоплавателни средства и спазването на задълженията, произтичащи от тези емисии. Работата и поддръжката на двете системи се осъществяват от Комисията, като в същото време националните администратори на регистри в участващите държави продължават да са лица за контакт за титулярите и представителите на партидите (дружества и физически лица). В Регистъра на ЕС се водят партидите и се регистрира информация за изпълнение на задълженията, а EUTL автоматично проверява, записва и разрешава всички транзакции между партидите, което гарантира съответствие на всички прехвърляния с правилата на СТЕ на ЕС.

Данните, записани в Регистъра на ЕС и EUTL, са важен източник на информация за различните видове докладване по СТЕ, като например изчисляването на показателя за излишък на резерва за стабилност на пазара (вж. глава 3.3) и докладването, извършвано от Европейската агенция за околната среда. EUTL също осигурява прозрачност по отношение на СТЕ на ЕС посредством публикуване* на информация относно съответствието на стационарните инсталации и операторите на въздухоплавателни средства с разпоредбите на СТЕ и относно транзакциите между партидите.

* Информацията, публикувана от EUTL, може да бъде намерена на адрес: https://ec.europa.eu/clima/ets/

През 2019 г. Регистърът на ЕС, EUTL и публичният уебсайт на EUTL са били напълно действащи денонощно, седем дни в седмицата, в продължение на 365 дни, като е имало само незначителни прекъсвания поради извършването на технически актуализации, възлизащи на общо около 7 часа.

От 1 януари 2019 г. Комисията преустанови[19] по отношение на Обединеното кралство всички обработвания, свързани с безплатното разпределяне, тръжната продажба и обмена на международни кредити, в съответствие със защитните мерки[20] за запазване на целостта на СТЕ на ЕС в областта на околната среда в случаите, когато правото на ЕС престава да се прилага за държава членка, която се отделя от ЕС. Това преустановяване беше автоматично отменено на 1 февруари 2020 г., когато Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство[21] от ЕС влезе в сила и

[19] Решение C(2018) 8707 на Комисията от 17 декември 2018 г. относно даване на указания на централния администратор за временно спиране на приемането от Дневника на ЕС за транзакциите на съответните обработвания за Обединеното кралство, свързани с безплатното разпределяне, тръжната продажба и обмена на международни кредити.

[20] Регламент (ЕС) 2018/208 на Комисията от 12 февруари 2018 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 389/2013 за създаване на Регистър на ЕС, ОВ L 39, 13.2.2018 г., стр. 3.

[21] Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (2019/C 384 I/01), ОВ C 384 I, 12.11.2019 г., стр. 1.

гарантира, че инсталациите и операторите на въздухоплавателни средства в Обединеното кралство ще продължат да спазват задълженията си за съответствие, които произтичат от емисиите през 2019 г. и 2020 г.

Споразумението за свързване на СТЕ на ЕС със СТЕ[22] на Швейцария влезе в сила на 1 януари 2020 г. За осъществяване на връзката между системите за търговия с емисии, страните се споразумяха да създадат временно решение[23] за свързване на двата регистъра и да се даде възможност за прехвърляне на квоти между тях. Временното решение започна да функционира на 21 септември 2020 г.

През март 2019 г. беше приет Делегиран регламент (ЕС) 2019/1122[24] на Комисията, в който бяха определени правилата за функционирането на Регистъра на ЕС през 2021—2030 г. Техническото прилагане на новите правила, въведени с регламента, продължава и новите функционалности ще бъдат налични в Регистъра на ЕС от 1 януари 2021 г.

3. ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ПАЗАРА НА ВЪГЛЕРОДНИ ЕМИСИИ ПРЕЗ 2019 Г.

В настоящата глава се предоставя информация за аспекти, свързани с предлагането и търсенето на квоти в СТЕ на ЕС. В раздела за предлагането е включена информация по въпросите за лимита, безплатното разпределяне на квоти, тръжната продажба на квоти, дерогацията от задължението за тръжна продажба на всички квоти за сектора за производство на електрическа и топлинна енергия (член 10в), програмата NER 300 и подготовката за Фонда за иновации и Модернизационния фонд, глава относно схемите за компенсиране на непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии и използването на международни кредити.

По отношение на търсенето се предоставя информация за количеството на верифицираните емисии. След това се представя балансирането на различните елементи на предлагането и търсенето на квоти на пазара на въглеродни емисии чрез резерва за стабилност на пазара (MSR).

[22] Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария за свързване на техните системи за търговия с емисии на парникови газове, ОВ L 322, 7.12.2017 г., стр. 3

[23] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/markets/docs/decision_201902_swiss_ets_linking.pdf

[24] Делегиран регламент (ЕС) 2019/1122 на Комисията от 12 март 2019 г. за допълване на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на функционирането на Регистъра на ЕС (ОВ L 177, 2.7.2019 г., стр. 3).

3.1. Предлагане: квоти, пуснати в обращение

3.1.1. Лимит

Лимитът е максималното абсолютно количество парникови газове, което може да бъде отделено от обхванатите субекти, така че да се осигури изпълнение на целта за намаляване на емисиите; той съответства на броя на квотите, пускани в обращение през даден период на търгуване. За цялата СТЕ на ЕС се прилага общ лимит за целия ЕС.

Лимитът от 2013 г. за емисиите от стационарни инсталации бе определен на 2 084 301 856 квоти. Този лимит намалява всяка година с линеен коефициент на намаление, равен на 1,74 % от средното общо количество годишно издадени квоти през периода 2008—2012 г., което гарантира, че максималният брой на квотите, които могат да бъдат използвани от стационарните инсталации, ще бъде с 21 % по-малък през 2020 г., отколкото през 2005 г.

Лимитът за сектора на въздухоплаването бе определен първоначално на 210 349 264 годишни квоти за авиационни емисии, което е с 5 % по-малко от средния годишен брой на авиационните емисии през периода 2004—2006 г. Той бе повишен със 116 524 квоти за авиационни емисии на 1 януари 2014 г., за да се даде възможност на Хърватия да се присъедини към СТЕ на ЕС. Този лимит имаше за цел да отрази законодателството от 2008 г.*, което включваше всички полети от, до и в рамките на ЕИП в СТЕ на ЕС. Обхватът на СТЕ на ЕС бе обаче временно ограничен до полети в рамките на ЕИП през периода 2013—2016 г. в подкрепа на разработването на глобална мярка от ИКАО, която да стабилизира емисиите от международното въздухоплаване на равнищата от 2020 г. Поради това броят на авиационните квоти, пуснати в обръщение през периода 2013—2016 г., беше значително по-нисък от първоначалния лимит. За да се подкрепи разработването на глобалната мярка от ИКАО, през 2017 г. ограничението за полети в рамките на ЕИП беше удължено до 2023 г. (вж. глава 4).

Във фаза 4 на СТЕ на ЕС (2021—2030 г.) лимитът както за стационарни инсталации, така и за въздухоплаването ще намалява с линеен коефициент на намаление от 2,2 %.

* Директива 2008/101/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел включване на авиационните дейности в схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността.

В таблица 1 са дадени числените данни за лимита за стационарните инсталации и броят на квотите за авиационни емисии, пускани ежегодно в обръщение[25] за всяка година през фаза 3 на СТЕ на ЕС.

[25] Броят на квотите за авиационни емисии, пуснати в обръщение след 2013 г., е резултат от прилагане на подход от долу нагоре, като се започне от безплатно разпределение (определено въз основа на критерии за дейността на операторите в рамките на ЕИП). Броят на квотите, предназначени за тръжна продажба, се определя след това въз основа на факта, че безплатното разпределяне (включително специален резерв за по-късно разпределение на бързо

Таблица 1: Лимити по СТЕ на ЕС през периода 2013—2020 г.

Година	Годишен лимит (инсталации)	Годишни квоти за авиационни емисии, пуснати в обръщение[26]
2013 г.	2 084 301 856	32 455 296
2014 г.	2 046 037 610	41 866 834
2015 г.	2 007 773 364	50 669 024
2016 г.	1 969 509 118	38 879 316
2017 г.	1 931 244 873	38 711 651
2018 г.	1 892 980 627	38 909 585
2019 г.	1 854 716 381	38 946 562
2020 г.	1 816 452 135	

На 1 февруари 2020 г. влезе в сила Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз[27]. Директивата за СТЕ се прилага за Обединеното кралство до края на 31 декември 2020 г. и съгласно Протокола за Ирландия и Северна Ирландия[28] производството на електроенергия, разположено в Северна Ирландия (NI), остава в СТЕ на ЕС със съответните права и задължения.

Комисията взе предвид тези събития, като прие Решение на Комисията[29] относно коригираното количество квоти за целия Съюз на 16 ноември 2020 г. Фигура 1 обобщава намаляването на лимита след увеличаването на коефициента на линейно намаление до 2,2 %, считано от 2021 г., като същевременно се визуализира ролята на

развиващи се оператори на въздухоплавателни средства и нови участници) следва да бъде 85 %, а тръжната продажба — 15 % от общия брой.

[26] Актуализираните стойности включват обмен на международни кредити в допълнение към безплатното предоставяне на квоти и продаваните на търг количества.

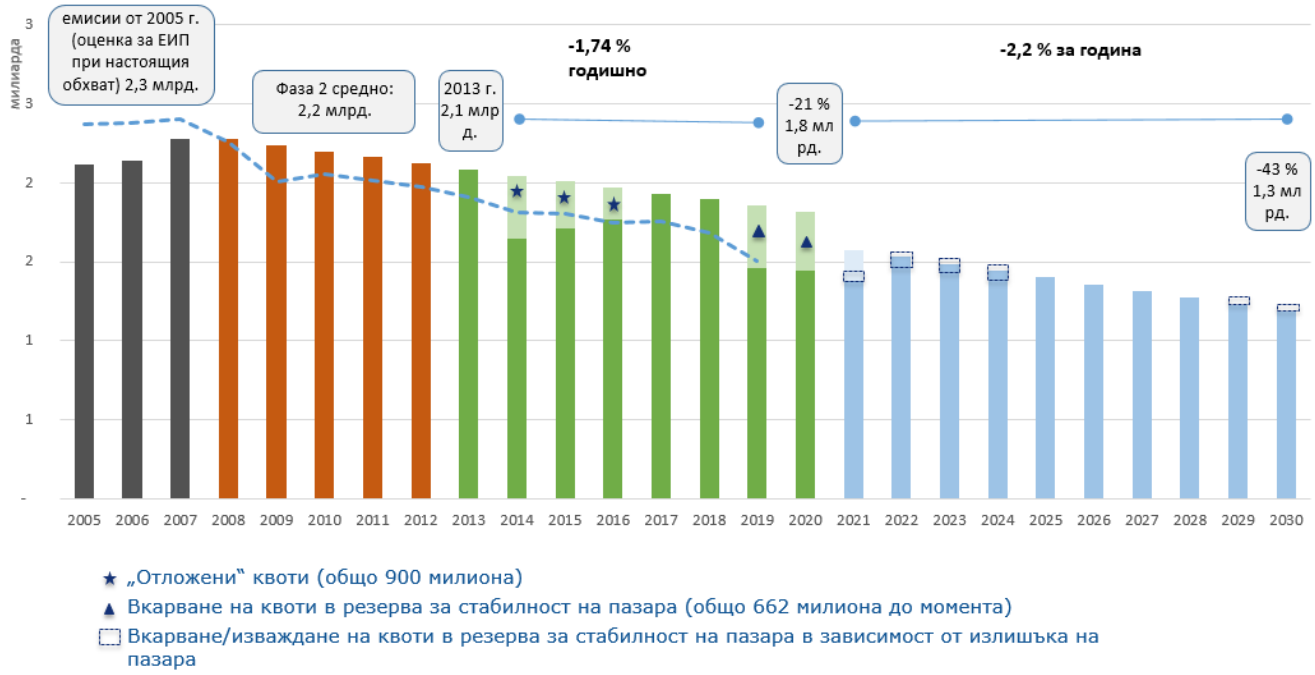
[27] https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement_bg

[28] https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement/protocol-ireland-and-northern-ireland_bg

[29] Решение C/2020/7704 на Комисията

поставянето на квоти в резерва за стабилност на пазара (MSR) и приносът на „отложените квоти“ в MSR (вж. също глава 3.3).

Фигура 1: Намаляване на лимита с увеличаване на коефициента на линейно намаление до 2,2 %, считано от 2021 г.[30]

[30] Лимитът за 2021—2030 г. отразява публикуването след BREXIT на общото количество квоти в СТЕ на ЕС посредством решение C/2020/7704 на Комисията. Въздействието върху законодателството в областта на СТЕ на повишените цели за намаляване на емисиите до 2030 г., предложени от Комисията на 17 септември 2020 г. в плана във връзка с целта в областта на климата до 2030 г., ще бъде оценено при предстоящото преразглеждане на законодателството в областта на климата.

3.1.2. Издадени квоти

3.1.2.1. Безплатно разпределение на квоти

Въпреки че във фаза 3 на СТЕ на ЕС тръжната продажба е методът на разпределение по подразбиране, значително количество квоти са разпределени безплатно за промишлени инсталации за справяне с риска от изместване на въглеродни емисии (състояние, при което предприятията прехвърлят производството си в трети държави с не толкова стриктни ограничения относно емисиите на парникови газове, което може да доведе до увеличаване на общото им количество емисии). Прилагат се следните принципи:

- Производството на електроенергия не отговаря на условията за безплатни квоти;
- Безплатни квоти за промишлените производства се разпределят в съответствие с правила, хармонизирани за целия ЕС;
- Безплатното разпределение се основава на показатели за ефективност, така че да се засилят стимулите за намаляване на емисиите на парникови газове и иновациите и да се възнаградят най-ефективните инсталации;
- Установен е обхващащ целия ЕС резерв за нови участници (NER) за нови промишлени инсталации и инсталации със значително увеличен капацитет, който се равнява на 5 % от сумарното количество квоти за фаза 3.

Секторите и подсекторите, за които се смята, че са изложени на значителен риск от изместване на въглеродни емисии, са включени в списък за изместване на въглеродни емисии*. Въпреки че първоначално списъкът обхващаше периода 2015—2019 г., преразгледаната Директива за СТЕ на ЕС удължи действието му до 31 декември 2020 г.

Във фаза 3, тъй като търсенето на безплатни квоти е надхвърлило наличните количества, разпределението за всички инсталации в обхвата на СТЕ на ЕС беше намалено със същия процент чрез прилагането на „междуотраслов корекционен коефициент (CSCF)“**. През 2017 г. първоначалните стойности на коефициента CSFC бяха преразгледани.***

* Настоящият списък за изместване на въглеродни емисии може да бъде намерен тук: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX%3A32014D0746

** Решение 2013/448/ЕС на Комисията, ОВ L 240, 7.9.2013 г., стр. 27.

*** Решение 2017/126/ЕС на Комисията, ОВ L 19, 25.1.2017 г., стр. 93.

Във фаза 3 около 43 % от общото количество налични квоти се разпределя безплатно, докато делът на квотите, подлежащи на продажба на търг от държавите членки, възлиза на около 57 %.

В първоначалния резерв за нови участници (NER), след изваждането на 300 милиона квоти за програмата NER 300, която има за цел да подпомогне иновациите, е имало 480,2 милиона квоти. До юни 2020 г. 171,1 милиона квоти са били резервирани за 1089 инсталации за целия период на фаза 3. Оставащият резерв за нови участници възлиза на 309,1 милиона квоти. Въпреки че се очаква да има промени в разпределението до края на фаза 3, значителен брой от тези квоти ще останат неразпределени. В края на фаза 3 неразпределените квоти от резерва за нови участници от фаза 3 ще бъдат прибавени към резерва за стабилност на пазара (MSR), от който 200 милиона квоти ще бъдат прибавени към резерва за нови участници за фаза 4.

До края на юни 2020 г. първоначално одобреното безплатно разпределение до края на фаза 3 беше намалено с около 570 милиона квоти поради инсталации, които са затворили или намалили своето производство или производствен капацитет.

Таблица 2: Брой квоти (в милиони), които са разпределени безплатно на промишлени предприятия в периода 2013—юни 2020 г.[31]

	2013 г.	**2014 г.**	**2015 г.**	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**
Безплатно разпределение на квоти [32] (ЕС27+UK+държавите от ЕИП/ЕАСТ)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1[33]	724,8
Квоти, разпределени от резерва за нови участници (за инвестиции на зелено и за увеличения на капацитета)	11,7	15,2	18,9	22,7	24,4	26,0	26,5	25,4
Безплатни квоти, останали неразпределени поради затваряне на инсталации или поради промени в производството или	40,6	59,5	73,1	70,5	79,1	83,4	79,8	84,6

[31] Докато през предходните години числата се основаваха на уведомления от държавите членки до края на юни на съответната година, в доклада от тази година те се основават на Регистъра на ЕС за краен срок 30 юни 2020 г. Този нов подход беше избран за по-точно отразяване на разпределенията, тъй като те се извършват и се записват в Регистъра на ЕС.

[32] Първоначални количества, преди намаленията, посочени по-долу.

[33] Разпределението за Обединеното кралство (48,0 милиона квоти от общата сума за 2019 г.), което беше преустановено през 2019 г. поради защитните мерки за защита на екологичната цялост на СТЕ на ЕС, беше възобновено през 2020 г.

производствения капацитет								

За да се избегне рискът от изместване на въглеродни емисии, безплатното предоставяне на квоти ще продължи и след 2020 г. въз основа на актуализирани стойности на показателите за ефективност, получени от 10 % от най-ефективните инсталации в ЕС. През февруари 2019 г. Комисията прие списъка за изместване на въглеродни емисии за 2021—2030 г. [34], който ще бъде валиден за целия период. В списъка са определени промишлените сектори, които ще се възползват от по-висок дял на безплатно разпределени квоти.

За отразяване на напредъка в технологиите и иновациите референтните стойности ще бъдат актуализирани за 2021—2025 г. и 2026—2030 г. въз основа на реални данни. Делегираният акт за преразглеждане на правилата за безплатно разпределение за 2021—2030 г. беше приет през декември 2018 г.[35]. Очаква се регламентът за изпълнение относно преразгледаните референтни стойности, които да се прилагат в периода 2021—2025 г., да бъде приет до края на 2020 г. (вж. допълнение 6 към приложението).

През фаза 4 квотите за отделните инсталации ще бъдат коригирани своевременно, за да отразяват значително увеличаване или намаляване на дейността. За предотвратяване на манипулирането и злоупотребата със системата за корекции на разпределението и за избягване на всякаква неоправдана административна тежест Комисията прие акт за изпълнение, който определя допълнителни договорености за корекциите през октомври 2019 г.[36] (вж. допълнение 6 към приложението).

3.1.2.2. Тръжна продажба на квоти

Тръжната продажба е начинът по подразбиране за разпределяне на квоти. Първичните търгове се уреждат от Регламента за тръжната продажба*, който определя графика, управлението и други аспекти, свързани с провеждането на търговете, с цел да се гарантира открит, прозрачен, хармонизиран и недискриминационен процес.

* Регламент (ЕС) № 1031/2010 на Комисията от 12 ноември 2010 г. относно графика, управлението и други аспекти на търга на квоти за емисии на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността, ОВ L 302, 18.11.2010 г., стр. 1.

[34] Делегирано решение на Комисията, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=bg

[35] Делегиран регламент (ЕС) 2019/331 на Комисията, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:059:FULL&from=bg

[36] Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1842 на Комисията, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1842&qid=1605150453415&from=EN

Търговете за 2019 г. се проведоха чрез тръжната платформа EEX, която осигурява търгове като обща тръжна платформа за 25-те държави членки, които участват в процедура за съвместно възлагане за Полша, която се отказа от участие в процедурата за съвместно възлагане, но не е избрала отделна тръжна платформа, както и за Германия като алтернативна тръжна платформа.

EEX започна тръжна продажба за Исландия, Лихтенщайн и Норвегия през юни 2019 г., след като Споразумението за ЕИП бе изменено, за да им позволи да участват в Споразумението за съвместно възлагане за общата тръжна платформа. Съгласно договореностите с трите държави тръжно търгуваните количества за 2013—2018 г. са разпределени през 2019 г. и 2020 г. за гарантиране на стабилно и предвидимо предлагане на квоти на пазара.

В съответствие с предпазните мерки, приети за защита на екологичната цялост на СТЕ на ЕС[37], през 2019 г. не са били продавани на търг квоти от името на Обединеното кралство. С влизането в сила на Споразумението за оттегляне на 1 февруари 2020 г. търговете за Обединеното кралство са подновени на 4 март 2020 г. и се провеждат чрез тръжната платформа ICE. Количеството, включено в тръжния календар на Обединеното кралство за 2020 г., възлиза на сумираните количества, подлежащи на продажба на търг за календарните години 2019 г. и 2020 г.

До 30 юни 2020 г. са проведени над 1700 търга. В таблица 3 е представен преглед на обемите на квотите[38], предназначени за тръжна продажба от EEX и ICE, до 30 юни 2020 г., включително ранните търгове[39] на общите квоти.

Таблица 3: Общо количество квоти от фаза 3, продавани на търг от 2012 г. до 30 юни 2020 г.[40]

Година	Общи квоти	Квоти за авиационни емисии
2012 г.	89 701 500	2 500 000
2013 г.	808 146 500	0
2014 г.	528 399 500	9 278 000
2015 г.	632 725 500	16 390 500
2016 г.	715 289 500	5 997 500

[37] Решение C(2018) 8707 на Комисията от 17 декември 2018 г. относно даване на указания на централния администратор за временно спиране на приемането от Дневника на ЕС за транзакциите на съответните обработвания за Обединеното кралство, свързани с безплатното разпределяне, тръжната продажба и обмена на международни кредити.

[38] Обемите на общите квоти бяха определени, като се вземе под внимание Решение № 1359/2013/ЕС. Обемите на квотите за авиационни емисии са определени, като са взети под внимание Решение№ 377/2013/ЕС и Регламент ЕС) № 421/2014.

[39] През 2012 г. бяха проведени ранни търгове на квоти по фаза 3 с оглед на широко разпространената търговска практика в електроенергийния сектор за форуърдна продажба на електроенергия и съответно купуване на необходимите входящи стоки (включително квоти) при продажбата на продукта.

[40] Таблицата включва тръжни обеми за ЕС27+UK+ЕИП.

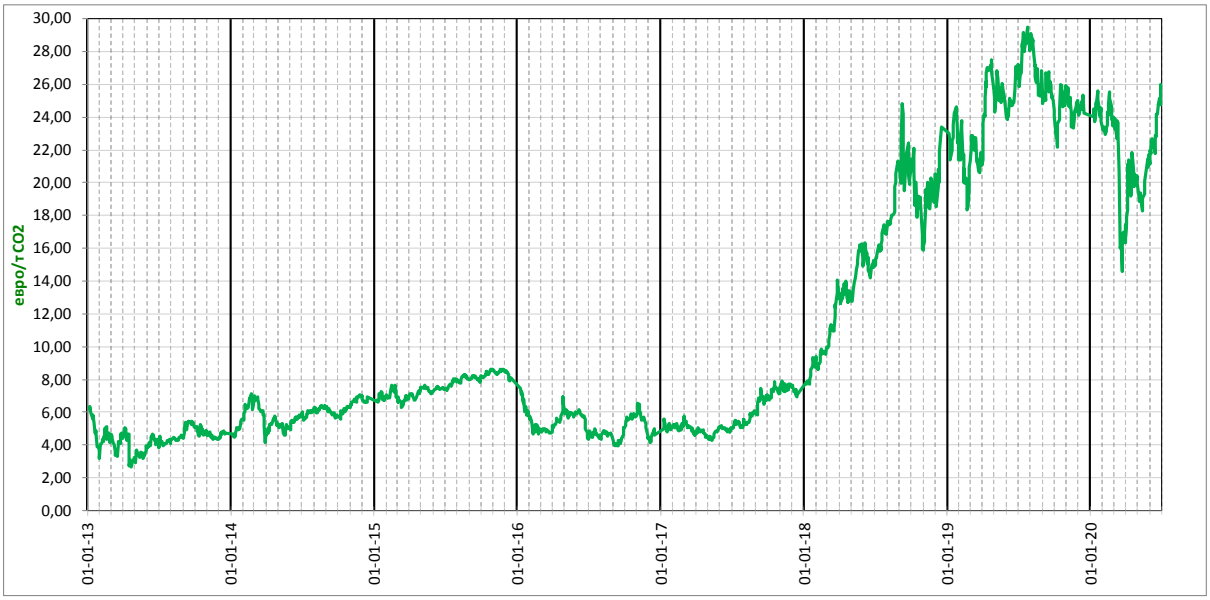
2017 г.	951 195 500	4 730 500
2018 г.	915 750 000	5 601 500
2019 г.	588 540 000	5 502 500
2020 г. (до 30 юни 2020 г.)	360 446 000	3 371 500

Източник: EEX

Започването на функционирането на резерва за стабилност на пазара (MSR) през януари 2019 г. значително намали предлагането за тръжна продажба, както може да се види в таблица 3. Търговете обикновено са протичали гладко и тръжните клирингови цени са били, общо взето, близки до цените на вторичния пазар.

Между януари 2019 г. и юни 2020 г. три търга бяха отменени поради непостигане на минималната определена цена или поради общ обем на заявките, който е по-малко от тръжния обем в съответствие със съответните правила в Регламента за тръжната продажба на квоти за емисии. Заедно с тези три търга от над 1700 търга, проведени от края на 2012 г. насетне, са анулирани общо петнадесет търга. Преглед на тръжните клирингови цени за периода от 2013 г. до 30 юни 2020 г. е представен на фигура 2.

Фигура 2: Клирингови цени на общите квоти, продавани на търг от 2013 г. до 30 юни 2020 г.

___ Тръжна клирингова цена

Източник: EEX

Броят на участниците в търговете на общи квоти за периода от 2013 г. до 30 юни 2020 г. е представен в допълнение 2. Тръжните платформи публикуват своевременно подробни резултати от всеки търг в специално предназначени за целта уебсайтове. Допълнителна информация за изпълнението на търговете, включително относно участието, коефициентите на покритие и цените, може да бъде намерена в докладите на държавите членки, публикувани на уебсайта на Комисията[41].

Общите приходи, генерирани от държавите членки, Обединеното кралство и държавите от ЕИП от търговете между 2012 г. и 30 юни 2020 г., надвишават 57 млрд. евро (вж. таблици 2.1 и 2.2 в допълнение 2). Само през 2019 г. генерираните общи приходи са над 14 млрд. евро, докато през първата половина на 2020 г. те достигат 7,9 млрд. евро. Директивата за СТЕ на ЕС предвижда, че най-малко 50 % от приходите от тръжни продажби, включително всички приходи от квоти, разпределени за целите на солидарността и растежа, и всички приходи от квоти, отпуснати по отношение на въздухоплаването[42], следва да се използват от държавите членки за целите на климата и енергетиката.

Съгласно информацията, предоставена на Комисията от държавите членки, през 2019 г. държавите членки са изразходвали или планирали да изразходват общо 77 % от тези приходи за конкретни цели, свързани с климата и енергетиката. През периода 2013—2019 г. около 78 % от приходите от тръжни продажби бяха изразходвани за такива цели. Докато малък дял от тази сума (около 1,9 милиарда, или 4 % от приходите общо за периода) са изразходвани за международни цели в областта на климата и енергетиката, по-голямата част от приходите от тръжна продажба във фаза 3 са изразходвани за постигането на цели в областта на климата и енергетиката в ЕС (най-вече за възобновяема енергия, енергийна ефективност и устойчив транспорт)[43].

През 2019 г. Регламентът за тръжната продажба на квоти за емисии беше изменен[44] за установяване на рамката за тръжна продажба на квоти и управлението на проекти по Фонда за иновации и Модернизационния фонд във фаза 4. Изменението отразява също така класифицирането на квотите по СТЕ на ЕС като финансови инструменти съгласно Директива 2014/65/ЕС относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ II).

През май 2020 г. Комисията публикува покана[45] за участие в процедурата по възлагане на обществена поръчка за третата обща тръжна платформа на СТЕ на ЕС, която ще продава на търг квоти от името на 25 държави членки и трите държави от ЕИП-ЕАСТ, както и квотите за Фонда за иновации и Модернизационния фонд. Търговете на третата обща тръжна платформа се очаква да започнат в началото на 2021 г.

[41] http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_en.htm
[42] Член 3г, параграф 4 от Директива 2003/87/ЕО.
[43] По-подробна информация за използването на приходите от тръжни продажби може да бъде намерена в Доклада за напредъка на действията в областта на климата в ЕС за 2020 г.
[44] Делегиран регламент (ЕС) на Комисията от 28 август 2019 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 1031/2010 с цел търговете за квоти да се приведат в съответствие с правилата на СТЕ на ЕС за периода 2021—2030 г. и с класификацията на квотите като финансови инструменти съгласно Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета
[45] https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=6456&locale=bg

3.1.2.3. Дерогация от задължението за тръжна продажба на всички квоти за сектора за производство на електрическа и топлинна енергия

В член 10в от Директивата за СТЕ на ЕС е предвидена дерогация от общото правило за тръжна продажба в подкрепа на инвестициите в модернизацията на електроенергийния сектор в някои държави членки на ЕС с нисък доход. През фаза 3 тази дерогация е използвана от осем от десетте държави членки*, отговарящи на съответните условия, като те предоставят известен брой безплатни квоти на производители на електроенергия в замяна на осъществяването на съответни инвестиции.

Безплатните квоти по член 10в се изваждат от количеството квоти, които съответната държава членка иначе би предоставила за тръжна продажба. Общият принцип е, че производителите на електроенергия могат да получават безплатни квоти със стойност, еквивалентна на инвестициите, които правят съгласно своите национални инвестиционни планове, или със стойност, еквивалентна на плащанията им в национален фонд, служещ за финансиране на такива инвестиции, на базата на националните разпоредби за прилагане на дерогацията. Тъй като безплатното разпределяне на квоти на производителите на електроенергия съгласно член 10в от Директивата за СТЕ по принцип би включвало държавна помощ, националните схеми за прилагане на дерогацията по член 10в са били разрешени съгласно правилата за държавна помощ и са предмет на изискванията на Насоките за държавни помощи. Разпределянето се извършва въз основа на годишно докладване до Комисията и разрешение от Комисията.**

Преходното безплатно разпределяне на квоти съгласно член 10в ще продължи да е налице и през фаза 4, но с по-строги разпоредби за прозрачност и възможност за отговарящите на условията държави членки да използват всички или част от своите квоти по член 10в за подпомагане на инвестициите в рамките на Модернизационния фонд (вж. глава 3.1.2.6). Въз основа на информацията, предоставена на Комисията от държавите членки, използването на член 10в ще бъде ограничено през следващата фаза, като само България, Румъния и Унгария избират да приложат дерогацията. Другите отговарящи на изискванията държави членки****, включително Полша и Чехия, които имаха най-големите обеми на преходно безплатно разпределение във фаза 3, взеха решение повече да не използват дерогацията.

* Във фаза 3 България, Кипър, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша и Румъния имаха право на дерогация. Малта и Латвия са взели решение да не ползват тази дерогация.

** Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2012 г., ОВ C 158, 5.6.2012 г., стр. 4.

*** Във фаза 4 България, Хърватия, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Словакия и Румъния имат право на дерогация.

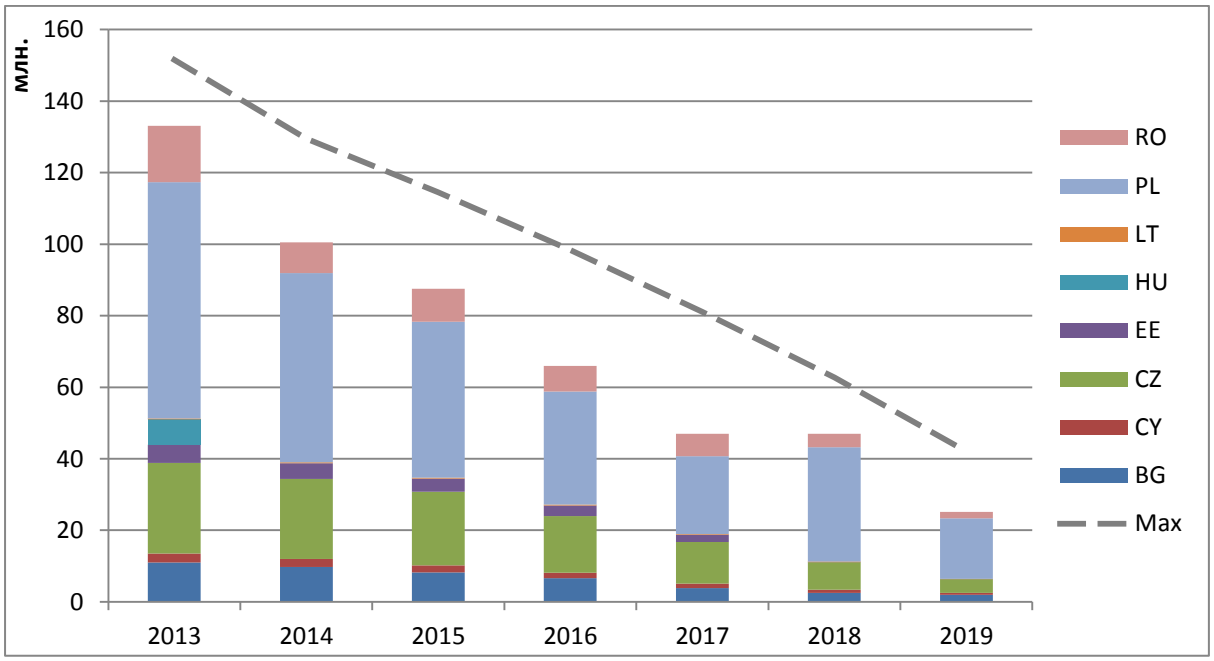
Общата стойност на отчетената за периода 2009—2019 г. инвестиционна подкрепа възлиза приблизително на 13,1 милиарда евро. Около 83 % от тази сума е предназначена за подобряване и реконструиране на инфраструктурата, докато останалите инвестиции са в диверсифициране на енергийния микс и в чисти технологии.

Броят на квотите, предоставени безплатно на производители на електроенергия през 2019 г., е посочен в таблица 1.1, допълнение 1 към приложението, докато максималният брой квоти по години е посочен в таблица 1.2 от допълнение 1.

Квотите, останали неразпределени от фаза 3, могат или да бъдат продавани на търг, или, съгласно разпоредбите на Директивата за СТЕ на ЕС, могат да бъдат разпределени в периода 2021—2030 г. за инвестиции по член 10в, избрани чрез състезателна тръжна процедура или прехвърлени в Модернизационния фонд. Унгария избра да прехвърли своите неразпределени квоти по член 10в от фаза 3 към обема си по член 10в във фаза 4, но повечето други държави членки решиха да продадат на търг останалите си квоти. Румъния използва и двата варианта, като прехвърли част от неразпределените си квоти към фаза 4, а другата част от тях прехвърли за тръжна продажба.

Фигура 3 показва броя квоти по член 10в, разпределени за периода 2013—2019 г. за държава членка.

Фигура 3: Брой квоти, разпределени безплатно съгласно член 10в[46]

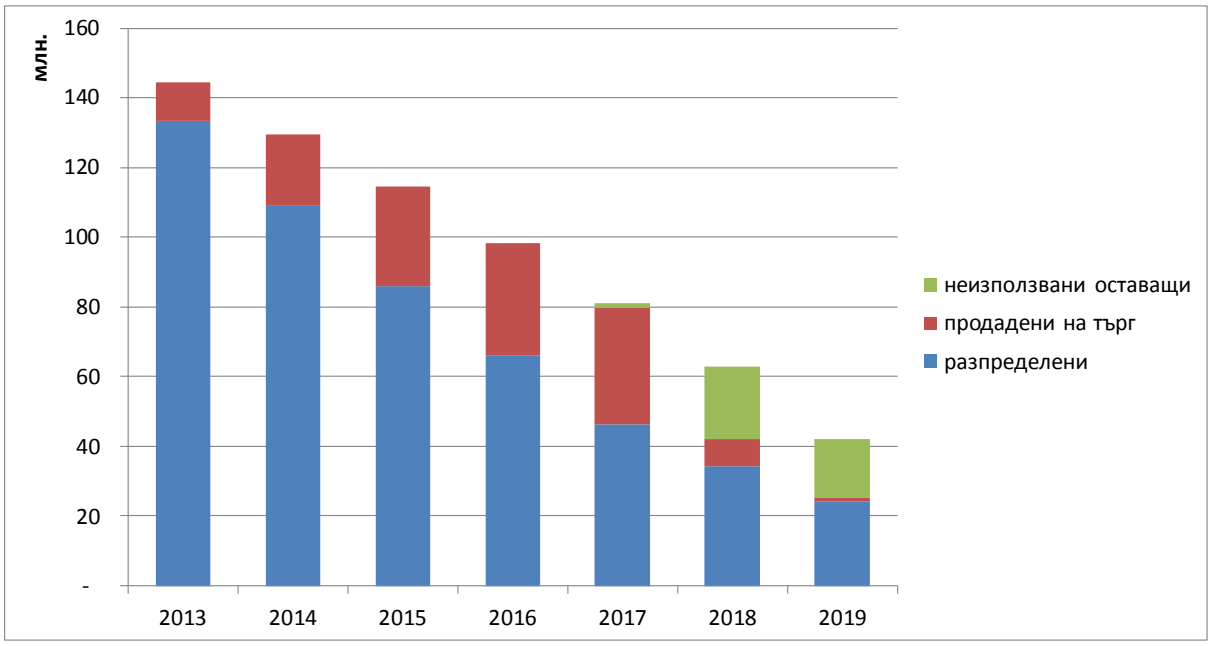

Източник: ГД „Действия по климата“

Фигура 4 показва степента, до която са били разпределени, добавени за тръжна продажба или остават неизползвани квотите по член 10в за всяка година на разпределение от фаза 3.

[46] Броят на квотите по член 10в, включени в тази фигура, може да включва квоти, отпуснати със закъснение за предходни години. В този случай съответните количества за година са отразени в EUTL.

Фигура 4: Разпределение на квотите (разпределени, продадени на търг, останали неизползвани)[47]

Източник: ГД „Действия по климата“

Таблица 4 показва броя на неизползваните квоти по член 10в, които са били продадени на търг в периода 2013—2020 г., както и броя на оставащите неизползвани квоти след година на разпределение 2019 г., които или ще бъдат продадени на търг през 2021 г., прехвърлени за разпределение по член 10в във фаза 4, или прехвърлени към Модернизационния фонд.

Таблица 4: Третиране на неизползваните квоти по член 10в от годините на разпределяне 2013—2019 г.[48]

Държава членка	Брой квоти по член 10в, които са били продадени на търг (в милиони)	Брой квоти по член 10в, останали неизползвани (в милиони)
България	**9,8**	**0,5**
Кипър	**0,0**	**0,0**
Чехия	**0,4**	**0,0**
Естония	**2,9**	**0,0**
Литва	**1,2**	**0,1**
Полша	**105,3**	**34,7**
Румъния	**15,4**	**3,6**
Унгария	**0**	**0,9**
Общо	**135,0**	**39,7**

Източник: ГД „Действия по климата“

[47] Цифрите включват количества за тръжна продажба до и включително тръжния календар за 2020 г.
[48] Цифрите включват количества, предназначени за тръжна продажба, съгласно тръжния календар за 2020 г. включително (от годините на разпределяне 2013—2019 г.).

Броят на неразпределените квоти, които са били продадени на търг (или планирани за продажба на търг) от държавите членки съгласно дерогацията по член 10в за периода 2013—2021 г., е посочен в таблица 1.3 в допълнение 1 към приложението.

3.1.2.4. Програма NER 300

NER 300 е широкомащабна програма за финансиране на иновационни нисковъглеродни демонстрационни проекти в областта на енергетиката. Целта на програмата е в рамките на ЕС да се демонстрират начини за безопасно за околната среда улавяне и съхранение на CO2 (CCS), както и иновативни технологии за възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) в мащаб на стопанска реализация. NER 300 беше финансирана от осребряването на 300 милиона квоти за емисии от NER. Средствата бяха предоставени на проекти, избрани чрез два кръга от покани за представяне на предложения през декември 2012 г. и през юли 2014 г.

В резултат на двете покани за представяне на предложения по програма NER 300 финансиране получиха общо 38 проекта за ВЕИ и един проект за CCS в 20 държави — членки на ЕС, на обща стойност 2,1 милиарда евро. До 31 декември 2019 г. се осъществяват 9 проекта: проект за енергия от биомаса Verbiostraw в Германия, проекти за наземни вятърни инсталации Windpark Blaiken в Швеция и Windpark Handalm в Австрия, вятърни инсталации в морето Veja Mate и Nordsee One в Германия, проект за интелигентна мрежа Puglia Active Network в Италия, плаващи ветрогенератори Vertimed във Франция и Windfloat в Португалия, както и проект за концентрирана слънчева енергия Minos в Гърция. Един проект, италианският проект BEST за енергия от биомаса, се смята за завършен.

Други три проекта от втората покана напредват в подготовката си за влизане в експлоатация до 30 юни 2021 г. С оглед на трудната икономическа и политическа обстановка след създаването на програмата NER 300 по 22 проекта не бе набрана достатъчна допълнителна финансова подкрепа и те бяха оттеглени, при което бяха освободени общо 1,455 милиарда евро. Четири други проекта са в различни етапи на подготовка.

Измененото Решение за NER 300[49] даде възможност за повторно инвестиране на освободените средства от отменените проекти по първата покана (708,7 милиона евро до този момент) в съществуващите финансови инструменти — енергийните демонстрационни проекти InnovFin (EDP) и дълговия инструмент на Механизма за свързване на Европа (ДИ на МСЕ), и двата управлявани от Европейската инвестиционна банка. Това ще даде възможност за извличане на максимални ползи от програмата NER 300 и привличане на допълнителни частни инвестиции в нисковъглеродни иновации.

[49] Решение (ЕС) 2017/2172 на Комисията от 20 ноември 2017 г. за изменение на Решение № 2010/670/ЕС по отношение на използването на неизплатени приходи от първия кръг от покани за представяне на предложения.

През периода, обхванат от доклада, бяха избрани два нови проекта, които да се възползват от неизразходваните средства от NER 300 по механизма за енергийни демонстрационни проекти по линия на InnovFin, като помощта възлиза на около 95 млн. евро (вж. допълнение 8 към приложението).

По инструмента InnovFin на организаторите на проекти е на разположение също така помощ за разработване на проекти (ПРП) за увеличаване на зрелостта на техните проекти. Неотдавна три проекта за климата получиха финансиране за ПРП в размер на 692 000 EUR, предоставени от неизразходваните средства по NER 300. Тези проекти в Швеция, Италия и Нидерландия са насочени към справяне с изменението на климата чрез разработване на иновативни, първи по рода си демонстрационни инсталации (вж. допълнение 8 към приложението)

Накрая, в рамките на ДИ на МСЕ от неизразходвани средства по NER 300 беше отпусната подкрепа от около 34 млн. евро на три иновативни проекта за чист транспорт с местонахождение в Италия и Германия (вж. допълнение 8 към приложението).

Освободените средства от отменените проекти по втората покана (746 милиона евро до момента) ще бъдат добавени към средствата на Фонда за иновации.

Таблица 5: Проекти по програма NER 300, получили финансиране по първата и втората покана за представяне на предложения[50]

	I-ва покана за представяне на предложения	**II-ра покана за представяне на предложения**
Проекти в процес на подготовка	0	6
Проекти в процес на преразглеждане на статуса	1	0
Проекти в процес на изпълнение	8	1
Завършени проекти	1	0
Оттеглени проекти	10	12
Общо	20	19

Източник: ГД „Действия по климата“

[50] В съответствие с Решение 2010/670/ЕС на Комисията, за избраните по първата покана проекти, окончателни инвестиционни решения трябваше да бъдат взети до края на 2016 г., докато за проектите, избрани по втората покана, решенията трябваше да бъдат взети до края на юни 2018 г.

3.1.2.5. Фонд за иновации

Фондът за иновации е един от двата нисковъглеродни фонда, създадени по силата на Директивата за СТЕ на ЕС за 2021—2030 г. Той ще подпомага на конкурентна основа демонстрациите на новаторски технологии и иновационни пробиви в сектори, обхванати от СТЕ на ЕС, включително иновативни технологии за възобновяеми енергийни източници, улавяне и използване на въглероден диоксид (CCU), за съхранение на енергия, както и заместващи продукти и междусекторни проекти. Той ще бъде финансиран от тръжната продажба на 450 милиона квоти и неразплатени приходи от втората покана на програма NER 300.

Първата покана за представяне на предложения[51] в рамките на Фонда за иновации бе отправена през юли 2020 г. Поканата е отворена за проекти в допустими сектори от държавите членки на ЕС, Норвегия и Исландия. Тя ще осигури отпускане на безвъзмездни средства в размер на 1 млрд. евро общо за широкомащабни проекти за чисти технологии с капиталови разходи над 7,5 млн. евро. Фондът за иновации ще предоставя безвъзмездни средства по гъвкав начин въз основа на специфични за всеки проект етапни цели и ще може да подкрепя до 60 % от разходите, свързани с иновации. Безвъзмездните средства от фонда могат да бъдат комбинирани с други инициативи за публично финансиране, като държавна помощ или други програми за финансиране на ЕС. Първата покана ще бъде последвана от редовни покани до 2030 г. в помощ на дружествата да инвестират и да доведат до пазарна реализация иновативни решения, базирани на чисти технологии, необходими за постигане на неутралност на ЕС по отношение на климата до 2050 г.

Независими външни оценители ще оценяват проектите въз основа на цялостен набор от критерии: избягване на емисиите на парникови газове, иновационен потенциал, финансова, техническа и оперативна зрялост на проектите, както и потенциала им за разрастване и икономическа целесъобразност.

За проекти, които се смятат за обещаващи, но все още не достатъчно зрели, поканата предвижда бюджет от 8 млн. евро за подпомагане на разработването на проекти.

Проектите може да кандидатстват чрез портала за финансиране и обществени поръчки на ЕС[52]. Крайният срок за подаване на заявления за първия етап е 29 октомври 2020 г. Кандидатите ще бъдат информирани за резултатите от оценката и ще бъдат поканени да подадат пълно заявление или да получат помощ за разработване на проекти през първото тримесечие на 2021 г. Информацията за резултатите от оценката от втория етап ще бъде предоставена през четвъртото тримесечие на 2021 г. Безвъзмездните средства ще бъдат отпуснати в края на 2021 г.

[51] Поканата за представяне на предложения е достъпна тук: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/innovfund-lsc-2020-two-stage

[52] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home

Освен това Комисията планира да обяви специална покана за малки проекти до края на 2020 г.

3.1.2.6. Модернизационен фонд

Модернизационният фонд е вторият от двата нисковъглеродни фонда, създадени от Директивата за СТЕ на ЕС за фаза 4. Той ще подкрепи инвестициите в модернизирането на енергийния сектор и енергийните системи като цяло в десет държави членки с ниски доходи[53]. Фондът ще заработи от 2021 г.

Финансовите ресурси на Модернизационния фонд се разпределят между държавите членки бенефициери въз основа на член 10, буква г) и приложение IIб към Директивата за СТЕ. Освен това Румъния, Литва, Чехия, Хърватия, Унгария и Словакия решиха да прехвърлят повече квоти към дяловете си от Модернизационния фонд. В резултат на това на фонда са предоставени общо почти 650 милиона квоти.

В Директивата за СТЕ са определени приоритетните области за инвестиции, а именно: производството и използването на електроенергия от възобновяеми източници, подобряването на енергийната ефективност (с изключение на инсталациите на изкопаеми горива), съхранението на енергия, модернизацията на енергийните мрежи и справедлив преход в зависими от въглерода региони. Най-малко 70 % от средствата в Модернизационния фонд трябва да бъдат изразходвани за приоритетни инвестиции. Инвестициите в неприоритетни области ще бъдат предмет на по-задълбочена оценка от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и на гласуване от инвестиционен комитет, съставен от държави членки, ЕИБ и Комисията.

През юли 2020 г. Комисията прие акт за изпълнение[54] относно функционирането на Модернизационния фонд. С акта за изпълнение се установява опростена процедура, при която държавите членки бенефициери отговарят за подбора, финансирането и докладването на инвестициите и трябва да спазват приложимите правила за държавна помощ. Комисията ще отговаря за решенията за изплащане след оценката на ЕИБ.

[53] България, Хърватия, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Румъния и Словакия
[54] Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1001 на Комисията, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R1001&qid=1605150847611&from=EN

3.1.2.7. Компенсиране на непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии

В допълнение към хармонизираното безплатно разпределение на квоти в ЕС за покриване на преките разходи за ограничаване на въглеродните емисии държавите — членки на ЕС могат да предоставят държавна помощ за компенсиране на някои промишлени сектори с интензивно използване на електроенергия за непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии, т.е. разходи, произтичащи от увеличените цени на електроенергията поради факта, че производителите на електроенергия прехвърлят разходите за покупка на квоти към потребителите.

За свеждане до минимум на нарушаването на конкуренцията на вътрешния пазар, повишаване на прозрачността и запазване на целта на СТЕ на ЕС за постигане на декарбонизация по икономически целесъобразен начин Комисията прие Насоките за държавна помощ по СТЕ на ЕС*, които са валидни до края на 2020 г. В насоките се определят, *наред с другото*, допустимите сектори и максималните суми за компенсиране на непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии.

С оглед на предстоящото изтичане на срока на действие на настоящите насоки Комисията преразгледа Насоките за държавна помощ по СТЕ на ЕС за 2021—2030 г. Новите насоки за държавна помощ** бяха приети на 21 септември 2020 г. (вж. също допълнение 6 към приложението).

* Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2012 г., ОВ C 158, 5.6.2012 г., стр. 4.

** Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2021 г., ОВ C 317, 25.9.2020 г., стр. 5—19.

Към днешна дата Комисията е одобрила 14[55] схеми за компенсиране на непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии в 13 държави членки. През август 2019 г. Комисията одобри нова схема за Полша[56]. Очаква се компенсациите за Полша да започнат през 2020 г. за непреките разходи, направени през 2019 г. Същото важи и за румънска схема, одобрена от Комисията през май 2020 г.[57]. Редица други държави членки посочиха намерението си да започнат компенсиране на непреките разходи.

В Директивата за СТЕ на ЕС е определено, че в срок от три месеца след края на всяка година държавите членки, които са въвели схема за компенсиране на непреки разходи, правят публично достояние в лесно достъпен формат общия размер на компенсацията, както и разбивката по отраслите и подотраслите, в полза на които е предоставена.

[55] Освен това бяха приети модификации по френската и испанската схема.
[56] https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53850
[57] https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56403

Обобщение на данните, публикувани от държавите членки за компенсации, изплатени през 2019 г., е представено в таблица 6. Тъй като Полша и Румъния не компенсираха непреките разходи, направени през 2018 г., тези държави членки не са отразени в таблицата.

Таблица 6: Компенсация за непреки разходи за ограничаване на въглеродните емисии, изплатена през 2019 г.

Държава	Продължителност на схемата	Компенсация, изплатена през 2019 г. за непреките разходи, направени през 2018 г. (в млн. евро)	Брой бенефициери (инсталации)	Приходи от тръжни продажби за 2018 г. (в млн. евро)[58]	Процент от приходите от тръжни продажби, изразходвани за компенсиране на непреки разходи
Обединено кралство[59]	2013—2020 г.	22	60	1607	3,7 %
Германия	2013—2020 г.	219	898	2565	8,5 %
Белгия (Фландрия)	2013—2020 г.	35,9	107	379	11,4 %
Белгия (Валония)	2017—2020 г.	7,5	29		
Нидерландия	2013—2020 г.	40,3	92	501	8,0 %
Гърция	2013—2020 г.	16,8	50	519	3,2 %
Литва	2014—2020 г.	0,3	1	80	0,3 %
Словакия	2014—2020 г.	6	8	229	2,6 %
Франция	2015—2020 г.	102,1	286	818	12,4 %
Финландия	2016—2020 г.	29,1	61	250	11,6 %
Испания	2013—2015 г.	172,2	183	1291	13,3 %
Люксембург	2018—2020 г.	4,2	4	18	23,2 %

Източник: Доклади на държавите до ГД „Действия по климата“

Общата компенсация за непреките разходи, изплатена от 10-те държави членки на ЕС и Обединеното кралство през 2019 г. за разходите, направени през 2018 г., възлиза на около 656 млн. евро. Това е почти 200 милиона повече от изплатената през 2018 г. сума. Значителното увеличение в сравнение с предходната година може да бъде обяснено, от една страна, със значителното увеличение на бюджета на Испания (от 6 млн. евро през 2018 г. на 172 млн. евро през 2019 г.), а от друга, с лекото увеличение

[58] Изключват се приходите от тръжна продажба на квоти за авиационни емисии.

[59] Цифрите за Обединеното кралство, отразени в таблицата, са същите като в миналогодишния доклад. Причината е съпоставимост с други държави, които прилагат схеми за компенсиране на непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии. Обединеното кралство публикува данните си по-бързо от други държави и следователно данните за 2020 г. вече са на разположение на следния адрес: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/903187/indirect-cost-compensation-uk-2019.pdf

на цената на въглеродните емисии, използвана за изчисляване на компенсацията. Устойчивото увеличение на цената на въглеродните емисии през 2018 г. все още не е напълно отразено в сумите, изплатени през 2019 г., поради факта, че насоките предвиждат използването на форуърдната цена в година x-1.

Една от разпоредбите за прозрачност в преразгледаната Директива за СТЕ на ЕС определя, че държавите членки, които изразходват повече от 25 % от своите приходи от тръжни продажби за компенсиране на непреки разходи през която и да е година, трябва да публикуват доклад, в който се посочват причините, поради които тази сума е надвишена. Фактът, че през 2018 г. приходите от тръжни продажби са били значително по-високи, отколкото през предходните години, в съчетание с факта, че компенсацията не се е увеличила толкова бързо, като се има предвид задължението за използване на цената от предходната година, означава, че в нито една от държавите членки не е достигнат прагът от 25 %. Държавите членки изразходваха средно 7,9 % от приходите си от тръжни продажби за компенсиране на непреките разходи. През следващите години държавите членки се приканват да следят отблизо бюджетите си за тази разходна позиция.

3.1.3. Международни кредити

Участниците в СТЕ на ЕС все още могат да използват международни кредити от Механизма за чисто развитие (МЧР) и Съвместното изпълнение (JI) на Протокола от Киото за изпълнение на част от своите задължения съгласно СТЕ на ЕС до края на цикъла на съответствие през 2020 г.*, при условие че спазват качествени и количествени ограничения. Тези кредити са финансови инструменти, които представляват един тон CO_2, който е отстранен от атмосферата или чието изпускане е избегнато в резултат на проект за намаляване на емисиите. Кредитите не се връщат пряко, но могат да бъдат заменени срещу квоти за емисии по всяко време в рамките на календарната година.

Съгласно разпоредбите на Директивата за СТЕ на ЕС международните кредити вече няма да се използват за спазване на изискванията по СТЕ на ЕС в периода 2021—2030 г.

* Проектите по МЧР и проектите по JI генерират кредити за намалени емисии по Протокола от Киото: съответно сертифицирани единици редуцирани емисии (CERE) и единици редуцирани емисии (ERE).

Въпреки че точното количество на правата за международни кредити през фаза 2 и фаза 3 (2008—2020 г.) зависи отчасти от количествата на бъдещите верифицирани емисии, пазарните анализатори прогнозират, че то ще възлезе на около 1,6 милиарда кредита. Към края на юни 2020 г. общият брой на използваните или обменените международни кредити възлиза на около 1,54 милиарда, което представлява над 96 % от прогнозната стойност на допустимия максимум. Само през 2019 г. са разменени около 17,3 милиона единици.

За пълен преглед на международния обмен на кредити вж. допълнение 3 към приложението.

3.2. Търсене: извадени от обръщение квоти

През 2019 г. емисиите от стационарни инсталации, които участват в СТЕ на ЕС, са намалели силно с 9,1 % в сравнение с 2018 г. съгласно вписаната в Регистъра на ЕС информация. Както показва таблица 7, намалението се дължи главно на производството на електроенергия и топлинна енергия, където емисиите са спаднали с около 15 % в сравнение с 2018 г., което отразява декарбонизацията от замяната на въглищата с електроенергия от възобновяеми източници и производството на електроенергия от газ. Емисиите от промишлеността са намалели с близо 2 %, , което е най-големият спад във фаза 3 досега. Като цяло от началото на фаза 3 през 2013 г. емисиите в СТЕ от стационарни инсталации са намалели с 19,8 %.

Таблица 7: Верифицирани емисии от стационарни инсталации (в милиони тонове CO_2 еквивалент)[60]

Година	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Верифицирани общи емисии	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 750	1 755	1 682	1 530
Промяна от година x-1		-2,0 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %	-4,1 %	-9,1 %
Верифицирани емисии от производство на електрическа и топлинна енергия	1 206	1 201	1 138	1 049	1 043	1 001	996	930	792
Промяна от година x-1		-0,5 %	-5,2 %	-7,8 %	-0,5 %	-4,1 %	-0,5 %	-6,6 %	-14,9 %
Верифицирани емисии от промишлени инсталации	698	666	770	765	760	750	759	753	738
Промяна от година x-1		-4,6 %	15,6 %	-0,7 %	-0,7 %	-1,3 %	1,3 %	-0,8 %	-1,9 %
Ръст на реалния БВП ЕС27 + UK	1,8 %	-0,4 %	0,3 %	1,7 %	2,4 %	2,0 %	2,6 %	2,0 %	1,5 %

Източник: EUTL, данни за БВП, докладвани в Евростат (код на таблицата: tec00115, справка от юли 2020 г.).
Верифицираните авиационни емисии са докладвани отделно в глава 4.

[60] Данни за ЕС27 + UK + ЕИП. Категоризацията в производство на електроенергия и топлинна енергия и промишленост в таблица 7 се основава на класификацията по NACE от доклада за 2020 г. на държавите членки за техните национални мерки за изпълнение съгласно член 11 от Директива 2003/87/ЕО.

Разбивка на верифицираните емисии на парникови газове, различни от CO_2, в рамките на СТЕ от инсталации според вида на парниковия газ (N_2O и перфлуоровъглероди (PFC)) е предоставена в таблица 4.1, допълнение 4 към приложението.

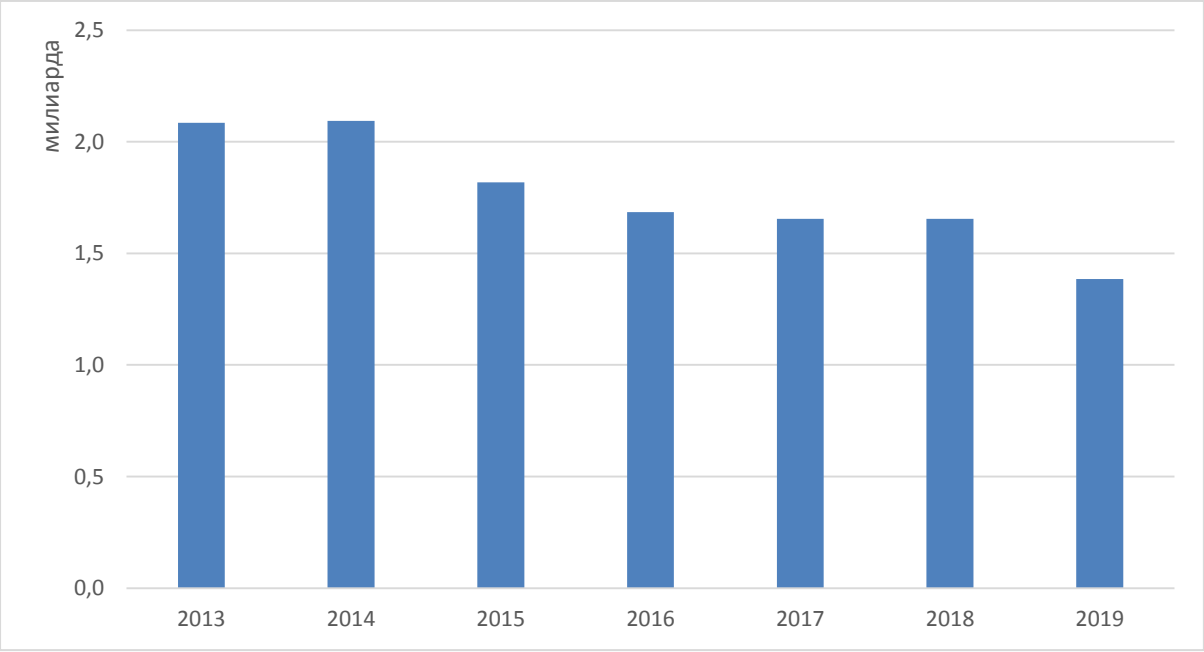
През 2019 г. броят на доброволно отменените квоти възлиза на 33 498. До юни 2020 г. е регистрирана доброволната отмяна на общо 372 840 квоти. Повечето от отмените между 2013 г. и юни 2020 г. са извършени от титуляри на партиди в регистрите на Обединеното кралство, Германия, Швеция, Норвегия и Нидерландия.

3.3. Постигане на баланс между предлагането и търсенето

В началото на фаза 3 през 2013 г. СТЕ на ЕС се е характеризирала с голям структурен дисбаланс между търсенето и предлагането на квоти, равняващ се на 2,1 милиарда квоти. С цел справяне със структурния дисбаланс, през 2015 г. бе създаден резерв за стабилност на пазара (MSR), с чиято помощ да се направи по-гъвкаво тръжното предлагане на квоти за емисии. MSR започва да функционира през 2019 г.

През 2018 г. излишъкът е 1,65 милиарда квоти, докато през 2019 г. той достига значително по-ниско равнище от 1,385 милиарда квоти. Фигура 5 показва развитието на излишъка на европейския пазар на въглеродни емисии до края на 2019 г.

Фигура 5: Развитие на излишъка на европейския пазар на въглеродни емисии през периода 2013—2019 г.

Източник: ГД „ДЕЙСТВИЯ ПО КЛИМАТА“

В контекста на преразглеждането на СТЕ на ЕС[61] бяха внесени важни промени във функционирането на MSR, както е изложено в текстовото каре по-долу.

Ключово понятие във връзка с функционирането на MSR е общият брой квоти в обращение (ОБКО). В резерва се добавят квоти, ако ОБКО е над предварително определен горен праг (833 милиона квоти), и съответно от резерва се освобождават квоти, ако този брой е под предварително определен долен праг (под 400 милиона квоти)*. По този начин MSR поема или освобождава квоти, когато общият брой на квотите в обращение е извън предварително определени граници. Отложените и т.нар. неразпределени** квоти също ще бъдат включени в резерва. Считано от 2023 г., държаните в MSR квоти, които надхвърлят тръжно търгуваните количества от предходната година, повече няма да бъдат валидни.

Общият брой квоти в обръщение, който има значение за определянето на вкарването и изкарването на квоти във и от MSR, се изчислява по следната формула:

ОБКО = Предлагане – (Търсене + квоти в MSR)

Компонентите на предлагането и търсенето, използвани във формулата, са описани в Съобщението на Комисията относно ОБКО, което се публикува всяка година до 15 май.***

*Или ако са приети мерки съгласно член 29а от Директивата за СТЕ на ЕС.

**Неразпределени са квотите, които не са разпределени съгласно член 10а, параграф 7 от Директивата за СТЕ на ЕС, т.е. квоти, които остават в резерва за нови участници, и такива, които произтичат от прилагането на член 10а, параграфи 19 и 20, т.е. квоти, предвидени за безплатно предоставяне на инсталации, но останали неразпределени поради (частично) прекратяване на работата или значително намаляване на капацитета. На практика „неразпределените“ квоти, получени от прилагането на съответния коефициент за изместване на въглеродни емисии към сектори, които не са включени в списъка за изместване на въглеродни емисии през текущия период, както и всички квоти, които не са разпределени съгласно член 10в от Директивата за СТЕ, не са предвидени да бъдат въведени в резерва за стабилност на пазара по член 1, параграф 3 от Решение (ЕС) 2015/1814. Поради това тези квоти не са обхванати (вж. стр. 225 от Оценката на въздействието (SWD(2015) 135 final), придружаваща предложението от 2015 г. за преразглеждане на Директивата за СТЕ на ЕС.

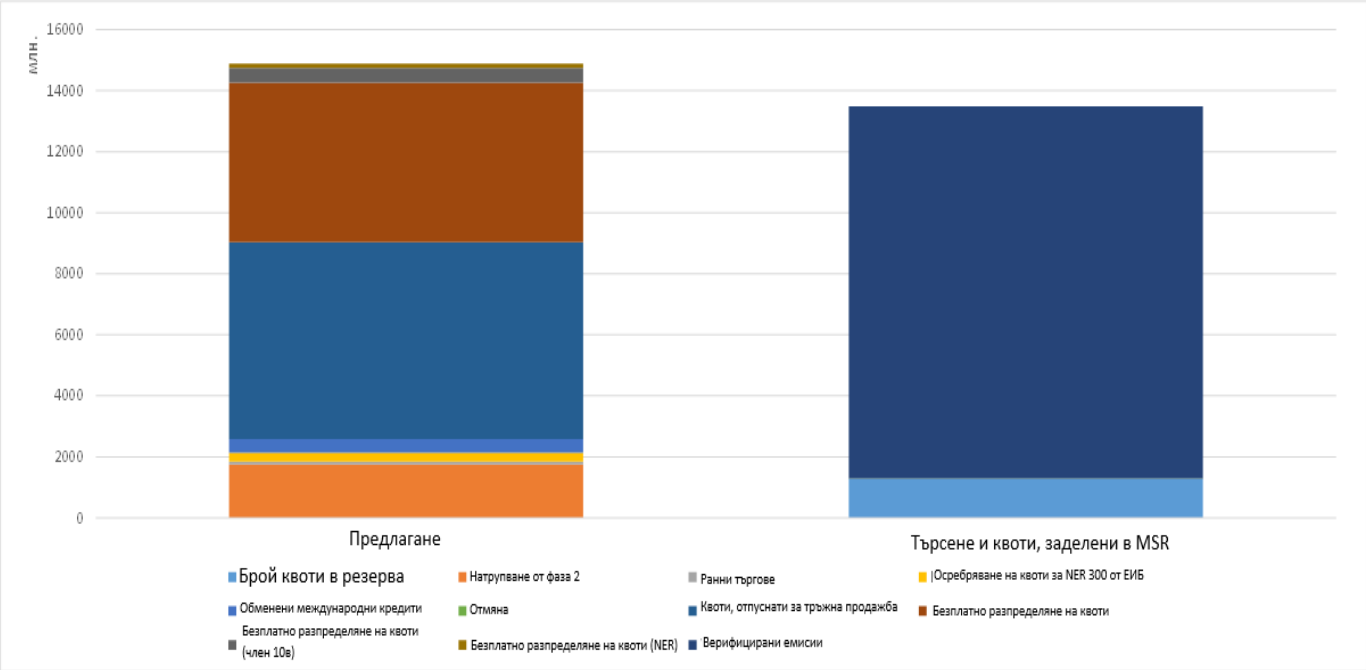
***Виж последното съобщение относно ОБКО, публикувано през май 2020 г.: C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

Докладът за пазара на въглеродни емисии дава възможност за консолидиране на данните за предлагането и търсенето, които се публикуват в съответствие с графика на задълженията за докладване, произтичащи от Директивата за СТЕ на ЕС и разпоредбите за нейното прилагане.

[61] Директива ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814, (ОВ L 76, 19.3.2018 г., стр. 3); на разположение на адрес: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.076.01.0003.01.ENG&toc=OJ:L:2018:076:TOC

На фигура 6 е представен съставът на предлагането и търсенето през 2019 г. Съответните данни са публикувани и като част от четвъртото съобщение за общия брой квоти в обращение (ОБКО) за целите на MSR[62].

Фигура 6: Състав на кумулативното предлагане и търсене (в милиони квоти) до края на 2019 г.

Източник: ГД „Действия по климата“

В подготовка за старта на функционирането на MSR през 2019 г., считано от средата на месец май 2017 г.,[63] Комисията редовно публикува ОБКО за предходната година. За четвърти път ОБКО бе публикуван през май 2020 г., като размерът му възлизаше на 1 385 496 166 квоти[64]. Публикацията от 2020 г. ще продължи да води до заделяне на квоти в MSR, което ще намали тръжните обеми през 2020 г. и 2021 г.

Така въз основа на ОБКО за 2019 г. и 2020 г. и преразгледаното законодателство търгуваните количества през 2020 г. бяха намалени с близо 375 милиона квоти (или почти 35 %). Търгуваните количества през 2021 г. също ще бъдат намалени съгласно същия подход. В допълнение 7 е предоставена информация за вноските на държавите членки към MSR за цялата 2020 г.

През 2021 г. Комисията ще извърши първия преглед на MSR. Решението за MSR изисква да се извърши преразглеждане три години след началото на неговото функциониране (т.е., в края на 2021 г.). Прегледът ще се извърши в по-широкия

[62] C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf
[63] C(2017) 3228 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf
[64] C(2020) 2835 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf

контекст на преразглеждане на СТЕ на ЕС в светлината на увеличената цел за намаляване на емисиите на ЕС до 2030 г., който е планиран за юни 2021 г. Комисията ще направи преглед на MSR въз основа на анализ на нормалното функциониране на европейския пазар на въглеродни емисии, като обърне специално внимание на процентната стойност на вкарваните квоти в MSR, числената стойност на прага и броя на квотите, които ще се освобождават от резерва, както и на въздействието на резерва върху растежа, работните места, промишлената конкурентоспособност на ЕС и риска от изтичане на въглеродни емисии.

4. ВЪЗДУХОПЛАВАНЕ

Секторът на въздухоплаването е част от СТЕ на ЕС от 2012 г. насам. Първоначалното законодателство е обхващало всички изходящи и входящи полети до и от Европейското икономическо пространство (ЕИП). ЕС обаче временно е ограничил задълженията до полети на авиокомпаниите от всички националности в рамките на ЕИП в подкрепа на разработването на глобална мярка на Международната организация за гражданско въздухоплаване (ИКАО) за намаляване на авиационните емисии.

През октомври 2016 г. събранието на ИКАО одобри резолюция за схема за компенсиране и намаляване на емисиите на въглероден диоксид в международното въздухоплаване (CORSIA), чието изпълнение ще започне през 2021 г. CORSIA е схема за компенсиране на емисиите на въглероден диоксид с цел стабилизиране на нетните емисии от международното въздухоплаване на нивата от 2020 г. чрез закупуване и отмяна на международни кредити. С оглед на този резултат Директивата за СТЕ на ЕС беше изменена през 2017 г. с цел удължаване на обхвата на въздухоплаването в рамките на ЕИП до 2023 г.

СТЕ на ЕС за въздухоплаването обхваща полети по маршрути между летищата, разположени в Европейското икономическо пространство (ЕИП), и осигурява равно третиране на авиокомпаниите по отношение на полетите по тези маршрути. В Директивата за СТЕ на ЕС се предвижда, че Европейската комисия ще докладва пред Европейския парламент и пред Съвета относно начините за въвеждане на CORSIA в правото на ЕС посредством преразглеждане на директивата. Освен ако не е активно преразгледана, дерогацията от географския обхват на СТЕ на ЕС изтича в края на 2023 г., като се връща към пълния обхват на всички полети, заминаващи от и (освен ако не са освободени, пристигащи) в ЕИП.

През 2019 г. бяха издадени квоти в съответствие с обхвата в рамките на ЕИП. Количеството на безплатните квоти възлезе на малко повече от 32,4 милиона квоти. В това число се включват безплатно предоставените квоти (малко над 31,3 милиона квоти) и почти 1,1 милиона безплатни квоти, разпределени от специалния резерв за нови участници и бързо развиващи се оператори. Квотите от този резерв се удвояват

през периода 2017—2020 г., тъй като те се отнасят до целия период 2013—2020 г. Количеството на квотите, продадени на търг през 2019 г., беше около 5,5 милиона квоти. Що се отнася до развитието на авиационните емисии, верифицираните емисии нарастват по-бавно през 2019 г. (с 1 % в сравнение с 2018 г.), като достигат равнището от 68,2 милиона тона CO_2.

В таблица 8 е дадено обобщение на верифицираните емисии, безплатното разпределение и обема на тръжните продажби за сектора на въздухоплаването от началото на фаза 3.

Таблица 8: Верифицирани емисии и разпределение в сектора на въздухоплаването (в милиони)

Година	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Верифицирани емисии (в милиони тонове CO_2 еквивалент)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,5	68,2	
Изменение на верифицираните емисии спрямо година x-1		2,5 %	4,1 %	7,7 %	4,8 %	4,8 %	1 %	
Безплатно разпределение (ЕС27 +UK+ЕИП)[65]	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,3	31,3[66]	31.2
Безплатни квоти от специалния резерв за нови участници и бързо развиващи се оператори	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1	0,9
Обеми на квотите, предназначени за	0	9,3	16,4	6,0	4,7	5,6	5,5	3,4[67]

[65] Тези цифри не отчитат всички прекратили дейност оператори на въздухоплавателни средства и безплатни квоти от специалния резерв.

[66] Като се вземат предвид количествата, неразпределени поради прекратяване на дейността, реалното разпределение за 2019 г. ще бъде с 1,4 милиона по-малко от представеното число. Разпределението за Обединеното кралство (4,31 милиона квоти от общата сума за 2019 г.), което беше преустановено през 2019 г. поради защитните мерки, приети от Комисията за защита на екологичната цялост на СТЕ на ЕС, беше възобновено през 2020 г.

[67] До края на юни 2020 г.

тръжна продажба								

Източници: EUTL, ГД „Действия по климата“, EEX

Обемите на авиационните квоти, предназначени за тръжна продажба през периода 2013—2015 г., отразяват решението на съзаконодателя от 2013 г. за „спиране на часовника“[68] и ограничаване на задълженията във връзка с изменението на климата само до полети в рамките на ЕИП. Спазването на тези изисквания за сектора на въздухоплаването беше отложено за 2012 г. и 2013 г. Поради това отложените количества квоти за 2012 г. бяха продадени на търг през 2014 г., а изискванията за авиационните емисии от 2013 г. и 2014 г. бяха спазени между януари и април 2015 г.

Включването на сектора на въздухоплаването в СТЕ на ЕС оказа значително въздействие върху екологичните показатели на системата като цяло. Във фаза 3 до 2019 г. операторите на въздухоплавателни средства предадоха 296 милиона квоти за авиационни емисии и 127 милиона общи квоти, като последната стойност представлява приноса на сектора на въздухоплаването към общите строги изисквания на СТЕ на ЕС.

През юни 2018 г. ИКАО прие Стандартите и препоръчителните практики по CORSIA (СПП)[69], които заедно с елементите на нейното прилагане подробно описват функционирането на схемата. Макар че подкрепят официалното приемане на СПП от ИКАО, ЕС и неговите държави членки следваха процедурите на ИКАО за уведомяване относно съществуващите различия между съответното законодателство на ЕС и CORSIA[70]. Различията, за които са уведомили други държави, все още не са публикувани от ИКАО.

Значителното въздействие на COVID-19 върху международното въздухоплаване също оказва влияние върху CORSIA. Очаква се авиационните емисии през 2020 г. да паднат до под 40 % от равнищата за 2019 г. Като се има предвид това въздействие, авиационният сектор в световен мащаб, подкрепен от множество държави, участващи в ИКАО, успешно поиска промяна на базовата линия на CORSIA от първоначалната средна стойност на емисиите за периода 2019—2020 г. до средна стойност само за 2019 г. за пилотната фаза на CORSIA. По този начин бъдещите задължения на авиокомпаниите за компенсиране са значително намалени или премахнати в сравнение с първоначално предвидената базова линия. През следващите години трябва да се реши дали базовата линия само за 2019 г. ще бъде удължена след 2023 г.

Като част от по-широкия законодателен пакет съгласно Европейския зелен пакт и въз основа на Директивата за СТЕ на ЕС, изменена през 2017 г.[71], Комисията понастоящем

[68] Решение № 377/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2013 г. за временна дерогация от Директива 2003/87/ЕО за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността, текст от значение за ЕИП, ОВ L 113, 25.4.2013 г., стр. 1.

[69] https://www.icao.int/environmental-protection/CORSIA/Pages/SARPs-Annex-16-Volume-IV.aspx
[70] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32018D2027
[71] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32017R2392

подготвя предложение за изменение на СТЕ на ЕС за въздухоплаването, което ще представи до юни 2021 г. Предложението ще бъде насочено в две посоки. То ще намали дела на квотите, разпределяни безплатно на операторите на въздухоплавателни средства, с цел допълнително намаляване на емисиите на парникови газове. То ще разгледа и прилагането на CORSIA в правото на ЕС по начин, който е в съответствие с целите на ЕС в областта на климата до 2030 г.[72]. Вече договорените промени на СТЕ на ЕС предвиждат разширяване на действието на коефициента на линейно намаление от 2,2 % върху лимита за въздухоплаването през фаза 4 на СТЕ на ЕС, считано от 2021 г.

[72] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12494-Revision-of-the-EU-Emission-Trading-System-Directive-concerning-aviation-

5. НАДЗОР НА ПАЗАРА

Съгласно преразгледаната Директива относно пазарите на финансови инструменти* (ДПФИ II) от 3 януари 2018 г. квотите за емисии се класифицират като финансови инструменти. Това означава, че правилата, които се отнасят за традиционните финансови пазари (включващи търговията с деривати на въглеродни емисии на водещи платформи или на извънборсови пазари), се прилагат и за спот сегмента на вторичния пазар на въглеродни емисии (транзакции с квоти за емисии за непосредствено предлагане на вторичния пазар). Така този сегмент се поставя наравно с пазара на деривати по отношение на изискванията за прозрачност, защита на инвеститорите и почтеност. Регламентът за тръжната продажба продължава да се прилага по отношение на надзора на първичния пазар извън въпросите, свързани с пазарната злоупотреба.

По силата на препратки към определенията за финансовите инструменти в ДПФИ II се прилагат и други части на нормативната уредба в областта на финансовите пазари. Това се отнася по-специално за Регламента относно пазарната злоупотреба (РПЗ)**, който обхваща транзакциите и поведението във връзка с квоти за емисии както на първичния, така и на вторичния пазар. По подобен начин препратка към ДПФИ II в Директивата относно борбата с изпирането на пари*** ще задейства задължителното прилагане на комплексни проверки от страна на лицензираните по ДПФИ II търговци на въглеродни емисии на техните клиенти на вторичния спот пазар на квоти за емисии. ****

* Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС

** Регламент (ЕС) № 596/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно пазарната злоупотреба (Регламент относно пазарната злоупотреба) и за отмяна на Директива 2003/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и директиви 2003/124/ЕО, 2003/125/ЕО и 2004/72/ЕО на Комисията

*** Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията

**** Комплексните проверки вече са задължителни на първичния пазар и на вторичния пазар на деривати върху квоти за емисии.

През 2019 г. броят на участниците, които отговарят на условията да подават оферти в търговете на Общата тръжна платформа, продължи да нараства. Започвайки с 80 участници през януари, годината приключи с 86 допустими участници през декември 2019 г. Операторите остават най-доминиращата категория участници, които отговарят на условията да оферират в търговете (около 70 %), следвани от

инвестиционни посредници и кредитни институции (около 20 %) и лицата, освободени от изискванията на ДПФИ (10 %)[73].

Съгласно съществуващите правила по отношение на пазарната злоупотреба националните компетентни органи[74] са отговорни за наблюдението на пазара по отношение на търговете и на вторичния пазар. На европейско равнище техните действия се координират от Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA), какъвто е случаят с други финансови инструменти.[75]

[73] Всички данни са взети от месечните доклади на Общата тръжна платформа (CAP2) до Комисията.
[74] По-подробна информация за дейността на националните компетентни органи при мониторинга на пазара е представена в доклада за пазара на въглеродни емисии за 2019 г. (COM(2019) 557 final/2) на следния адрес: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0557R(01)&from=EN
[75] Списъкът на националните компетентни органи, отговорни съгласно Регламента относно пазарната злоупотреба, може да бъде намерен на интернет страниците на ЕОЦКП. Списъкът на европейските звена за финансово разузнаване, които се занимават с въпроси, свързани с прането на пари и финансирането на тероризъм, може да бъде намерен на интернет страниците на Европол.

6. МОНИТОРИНГ, ДОКЛАДВАНЕ И ПРОВЕРКА НА ЕМИСИИТЕ

Изискванията по отношение на мониторинга, докладването, проверката и акредитацията (МДПА) на СТЕ на ЕС са хармонизирани в Регламента относно мониторинга и докладването (РМД)* и в Регламента относно акредитацията и проверката (РАП)**.

Системата за мониторинг в СТЕ на ЕС е проектирана като „модулен“ подход, което дава възможност за висока степен на гъвкавост на операторите с цел да се гарантира разходна ефективност, като същевременно се постигне висока надеждност на наблюдаваните данни за емисиите. За тази цел се допускат няколко метода за мониторинг („изчислителен“ или „измервателен“, а по изключение и „непряк“). За отделните части на дадена инсталация методите могат да се комбинират. За оператори на въздухоплавателни средства са практически осъществими само изчислителните подходи, като разходът на гориво е основният параметър, който трябва да се определя за полетите, попадащи в обхвата на СТЕ на ЕС. Като предпазна мярка срещу произволен избор на мониторингова методика и временни промени е въведено изискването операторите на инсталации и на въздухоплавателни средства да разполагат с план за мониторинг, одобрен от компетентния орган въз основа на РМД.

С РАП за фаза 3 и периода след нея бе въведен хармонизиран подход за целия ЕС по отношение на акредитирането на проверяващите органи. Проверяващите органи трябва да бъдат акредитирани от национален орган по акредитация (НОА), за да могат да извършват проверки в съответствие с РАП. Тази единна система за акредитация дава възможност на проверяващите органи да действат при взаимно признаване във всички участващи държави, като по този начин се използват изцяло предимствата на вътрешния пазар и се спомага за осигуряване на достатъчна обща разполагаемост на услуги за проверка.

* Регламент (ЕС) № 601/2012 на Комисията от 21 юни 2012 г. относно мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 181, 12.7.2012 г., стр. 30).

** Регламент (ЕС) № 600/2012 на Комисията от 21 юни 2012 г. относно проверката на докладите за емисии на парникови газове и на докладите за тонкилометри и относно акредитацията на проверяващи органи съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 181, 12.7.2012 г., стр. 1.

6.1. Общо развитие

Опитът с прилагането на РМД и РАП по време на фаза 3 от СТЕ показа необходимостта от по-нататъшно подобряване, изясняване и опростяване на правилата с цел допълнително насърчаване на хармонизацията, намаляване на административната

тежест за операторите и участващите държави и допълнително повишаване на ефикасността на системата.

Като се има предвид това, първото актуализиране на двата регламента за подготовка за фаза 4 от СТЕ на ЕС и за подобряване и опростяване на процесите на МДПА, бе извършено през 2018 г. Преработените варианти на РМД[76] и РАП[77] влязоха в сила на 1 януари 2019 г. Работата по втората актуализация започна през февруари 2019 г. За актуализиране на тези два регламента бяха проведени консултации с участващите държави по някои целеви въпроси, които не бяха разгледани по време на първата актуализация, като например прилагането на преработения вариант на Директивата за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници[78]. Цялостният процес на преразглеждане на МДПА следва да бъде приключен в достатъчна степен преди началото на фаза 4 през 2021 г.

Ефективността на системата за съответствие се е подобрила, след като с РМД се даде възможност на държавите да направят електронното докладване задължително. Както и през предходната година, 17 участващи държави са докладвали за използване на електронни образци или специфични файлови формати за планове за мониторинг, доклади за емисии, доклади за проверка и/или доклади за подобрения въз основа на минималните изисквания, определени от Комисията. Тринадесет участващи държави докладваха, че използват някаква форма на автоматизирана информационна система за докладване по СТЕ на ЕС.

6.2. Прилаган мониторинг

Съгласно докладите по член 21, представени през 2020 г., повечето инсталации използват изчислителната методика[79]. Само за 155 инсталации (1,5 %) в 23 държави се съобщава, че използват системи за непрекъснато измерване на емисиите, най-често в Германия, Франция и Чехия. Въпреки че броят на държавите е същият като предходната година, общият брой инсталации, които използват този подход, е намалял.

Само 13 държави са докладвали за използване на непряк подход за 34 инсталации, покриващи около 3,0 милиона тона еквивалент на CO_2 (в сравнение с 2,6 милиона тона еквивалент на CO_2 от 38 инсталации в 11 държави през предходната година). На една инсталация в Нидерландия се падат 42 % от общото количество емисии, докладвани във връзка с непряката методология.

[76] Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2066 на Комисията от 19 декември 2018 г. относно мониторинга и докладването на емисиите на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за изменение на Регламент (ЕС) № 601/2012 на Комисията, ОВ L 334, 31.12.2018 г., стр. 1—93.
[77] Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2067 на Комисията от 19 декември 2018 г. за проверка на данните и за акредитация на проверяващите органи съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 334, 31.12.2018 г., стр. 94—134
[78] Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82—209.
[79] Основната причина за това е, че методиката, базираща се на измервания, включва използването на значителни ресурси и ноу-хау за непрекъснатото измерване на концентрацията на съответните ПГ, с каквито много от по-малките оператори не разполагат.

Огромното мнозинство от инсталациите изпълняват приетите по подразбиране минимални основни изисквания[80] съгласно Регламента за мониторинг и докладване (РМД). Само за 90 инсталации от категория В (спрямо 97 миналата година), т.е. 11,8 %, се съобщава, че се отклоняват поне по един параметър от задължението за прилагане на най-високото ниво на изисквания за основните потоци, пораждащи емисии. Такива отклонения са допустими само когато операторът докаже, че най-високото ниво на изисквания е технически неосъществимо или води до неразумно големи разходи. При отпадане на тези условия операторът трябва да направи съответните подобрения в своята система за мониторинг.

По подобен начин в докладите на 23 участващи държави се посочва, че общо 22 % от инсталациите в категория Б имат разрешение за някаква форма на отклонение от приетите по подразбиране изисквания, установени в РМД, което е почти идентично със стойността от 19 % през предходната година и 21 % една година по-рано, и което потвърждава устойчивото подобрение в спазването на най-високото ниво на изисквания.

6.3. Акредитирана проверка

В докладите по член 21 общият брой на проверяващите органи не се съобщава. Европейската организация за акредитация (ЕА) обаче предоставя централна връзка към съответните национални органи по акредитация (НОА) и техните списъци с акредитирани проверяващи органи по СТЕ на ЕС[81].

Взаимното признаване на проверяващите органи в участващите държави действа успешно: Двадесет и осем държави са докладвали, че на територията им действа поне един чуждестранен проверяващ орган.

Степента на спазване на изискванията на РАП от страна на проверяващите органи е определена като висока. Нито една държава не е докладвала за отнемане на акредитация на проверяващ орган. За сравнение, през 2018 г. е имало едно временно прекратяване на дейността и не е имало оттегляния. Германия отчете намаление на обхвата на акредитацията на шест проверяващи органа, а Полша — на един проверяващ орган през 2019 г. в сравнение с намаленията на обхвата съответно за два, един и три проверяващи органа, съобщено от Германия, Франция и Полша през 2018 г. През тази година седем държави са съобщили за получени жалби относно проверяващи органи (с три по-малко в сравнение с миналата година). Общият брой на жалбите (66) е със 7 % по-малко. 71 % от получените жалби са описани като разрешени към момента на докладването (миналата година този процент е бил 93 %). В рамките на процеса за

[80] В Регламент (ЕС) № 601/2012 се въвежда задължение за всички оператори да спазват известни минимално допустими нива на изисквания, като предприятията с по-големи емисии трябва да спазват по-високи нива на изисквания (предполагащи по-надеждно качество на данните), а за по-малките източници на емисии, от съображения за разходоефективност, са валидни не толкова строги изисквания.

[81] Списък на Европейската организация за акредитация, съдържащ точки за достъп до националните органи по акредитация, които акредитират проверяващи органи за СТЕ на ЕС: https://european-accreditation.org/national-accreditation-bodies-having-successfully-undergone-peer-evaluation-by-ea/

обмен на информация между националните органи по акредитация и компетентните органи осем държави са докладвали за констатирано несъответствие на проверяващ орган (в сравнение с десет държави през миналата година).

7. ПРЕГЛЕД НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ МЕРКИ

Държавите, участващи в СТЕ на ЕС, използват различни подходи по отношение на компетентните органи, отговарящи за прилагането на системата. В някои държави са ангажирани няколко местни органа, докато в други се използва много по-централизиран подход.

Съгласно докладите по член 21, подадени през 2020 г., средно по 4 компетентни органа за една държава са участвали в прилагането на СТЕ на ЕС.[82] Що се отнася до координацията между органите, бе съобщено за различни инструменти, като законодателни инструменти за централно управление на плановете за мониторинг (в 14 държави), задължителни инструкции и насоки от централен компетентен орган на местни органи (в 10 държави) и редовни работни групи или срещи между органи (в 13 държави). Седем държави са докладвали, че не разполагат с подобни инструменти (Ирландия, Исландия и Италия, Кипър, Литва, Люксембург и Малта).

Относно административните такси, събирани във връзка с издаването на разрешителни и одобрението на плановете за мониторинг, 13 държави са докладвали през 2020 г., че не начисляват такси на операторите на инсталации (Германия, Гърция, Естония, Ирландия, Кипър, Латвия, Литва, Лихтенщайн, Люксембург, Малта, Нидерландия, Словакия и Швеция), като този брой е същият като през изминалата година. Операторите на въздухоплавателни средства в 15 държави не плащат такси (Белгия, Германия, Гърция, Естония, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Лихтенщайн, Люксембург, Малта, Нидерландия, Словакия, Чехия и Швеция). Таксите в отделните държави и за различните видове услуги се различават значително, като варират от 5 EUR до 7283,17 EUR за разрешително и одобрение на план за мониторинг за инсталации и от 2,19 EUR до 2400 EUR за същите услуги за операторите на въздухоплавателни средства.

Като цяло административната организация на СТЕ на участващите държави е до голяма степен ефективна. Комуникацията и обменът на най-добри практики чрез дейността на Форума по въпросите на спазването на изискванията по СТЕ на ЕС и годишната конференция по въпросите на спазването на изискванията на СТЕ на ЕС следва да продължат да се укрепват и насърчават.

[82] В някои случаи държавите може да докладват за голям брой регионални/местни органи, образуващи един компетентен орган.

8. СЪОТВЕТСТВИЕ И ПРИЛАГАНЕ

В Директивата за СТЕ на ЕС е предвидена санкция за извънредно количество емисии в размер на 100 EUR (индексирани с инфлацията) за всеки тон емисии на CO_2, за който не е върната квота своевременно, както и изискване да бъдат предадени квотите за тези емисии. Други санкции за нарушения, свързани с прилагането на СТЕ на ЕС, се налагат в съответствие с националните разпоредби, определени от съответната държава.

За цикъла на съответствие през 2019 г., въпреки трудната икономическа ситуация, дължаща се на извънредното положение във връзка с COVID-19, нивото на съответствие със СТЕ на ЕС остава много високо: повечето оператори, които обхващат над 99 % от емисиите от стационарни инсталации, са изпълнили законовите си задължения през март и април 2020 г. Инсталациите, които не са изпълнили задълженията си, обикновено са малки. Около 500 оператори на въздухоплавателни средства, включително повече от 100 търговски оператори на въздухоплавателни средства, които са със седалище извън ЕС, но извършват полети в рамките на ЕИП, докладваха и изпълниха задълженията си. Операторите, които не са изпълнили задълженията си, обикновено са малки или са прекратили дейност през 2018 г.

Компетентните органи продължават да извършват различни проверки за съответствие на годишните доклади за емисиите. Според подадените през 2020 г. доклади по член 21, всички участващи държави[83] проверяват за пълнота годишните доклади за емисиите от инсталациите (100 % от докладите, с изключение на Белгия (31 %), Испания (94 %) и Франция (95 %)), и повечето държави — всички, с изключение на Унгария и Латвия (които имат по два оператора) и Лихтенщайн (който няма оператори на въздухоплавателни средства) проверяват докладите от операторите на въздухоплавателни средства. Освен това в докладите се посочва, че държавите проверяват средно около 83 % от докладите за инсталации за съгласуваност с плановете за мониторинг (при 91 % от докладите за авиационни емисии) и около 70 % от докладите за инсталациите за данни за разпределение. Двадесет и три държави съобщиха, че извършват и кръстосани проверки на други данни за инсталациите, а двадесет и четири държави извършват такива за операторите на въздухоплавателни средства.

Компетентните органи в 12 държави извършиха консервативни оценки по отношение на липсващите данни в случая на 101 инсталации (приблизително 1 % от инсталациите общо), почти два пъти повече, отколкото през предходните три години. Увеличението, изглежда, се дължи на по-голям брой консервативни оценки в Нидерландия (51 засегнати инсталации през 2019 г. в сравнение с 11 през 2018 г.) поради повече получени уведомления за грешки при мониторинга в сравнение с предходните години. Съобщеното количество на засегнатите емисии за 2019 г. е

[83] Италия не даде отговор на съответния въпрос в доклада си за 2020 г., поради което за тази държава като приблизителни стойности бяха използвани данните от предходната година.

61,0 милиона тона CO_2 (в сравнение с 11,2 милиона тона CO_2 през 2018 г.), приблизително 4 % от общите емисии (в сравнение с 0,7 % през 2018 г.). Най-честите причини за изготвянето на консервативни оценки са непълно съответствие на докладите за емисиите с изискванията на РМД и липсата на доклад за емисиите до 31 март.

Консервативни оценки за липсващи данни от въздухоплаването бяха докладвани от седем държави във връзка с 33 оператори на въздухоплавателни средства (5,4 % от общия брой) и 1,6 % от авиационните емисии.

Проверките на компетентните органи остават важно допълнение на работата на проверяващите органи. За 2019 г. всички държави потвърдиха, че извършват допълнителни проверки на инсталации. Повечето държави съобщават за подобен подход по отношение на операторите на въздухоплавателни средства (всички, с изключение на Италия, Латвия, Лихтенщайн и Унгария). Повечето държави (всички с изключение на Гърция, Италия, Люксембург и Малта) докладват, че са извършили проверки на място на инсталации през 2019 г., и почти половината от всички държави докладваха, че са извършили проверки на място в сектора на въздухоплаването (всички с изключение на България, Гърция, Естония, Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Лихтенщайн, Лихтенщайн, Люксембург, Малта, Норвегия, Португалия, Унгария, Финландия, Франция, Чехия и Обединеното кралство)

За 2019 г. прилагане на санкцията за извънредно количество емисии бе съобщено за 25 инсталации от осем държави (Дания — 2, Германия — 1, Испания — 1, Италия — 4, Полша — 2, Португалия — 1, Румъния — 7, Обединеното кралство — 7). В сектора на въздухоплаването санкции за извънредно количество емисии са докладвани за 34 оператора на въздухоплавателни средства (Германия — 3, Испания — 4, Италия — 3, Кипър — 1, Португалия — 11 и Обединеното кралство — 12).

През 2019 г. шест държави потвърдиха налагане на санкции (освен санкциите за извънредно количество емисии). Случаи на лишаване от свобода не са докладвани, но са отбелязани глоби, официални известия и предупредителни писма като извършени или предстоящи да бъдат извършени (напр. поради текущо съдебно производство), които възлизат на обща финансова стойност в размер на 7,8 млн. евро. (От които 0,15 милиона евро за сектора на въздухоплаването.

Най-честите нарушения, докладвани за 2019 г., са непредоставяне на проверени годишни доклади за емисиите до съответния срок, несъобщаване навреме на планирани или ефективни промени в капацитета, равнища на активност и експлоатация на инсталация, както и пропуск да бъде извършен мониторинг в съответствие с одобрения план за мониторинг и Регламент (ЕС) № 601/2012.

Както бе отчетено в миналогодишния доклад, през 2018 г. и 2019 г. се състоя пета оценка на цикъла на спазване на изискванията по СТЕ на ЕС с цел да се идентифицират проблеми по отношение на спазването на изискванията по СТЕ на ЕС на равнище участващи държави и да се помогне на тези държави да подобрят своето

изпълнение на СТЕ на ЕС. Оценката е завършена през 2020 г. и бе публикуван технически доклад за резултатите[84].

В доклада се стига до заключението, че макар качеството и ефективността на одобряването на плановете за мониторинг, прегледът на годишните доклади за емисиите и докладите от проверки, както и проверките, да са се подобрили поради увеличеното използване на образците и информационните системи на Комисията, както и поради по-строгите процедури на компетентния орган, в някои области, свързани с мониторинг, докладване и проверка, продължават да се създават проблеми, свързани с тълкуването, и за тях биха били от полза специално обучение или специално изготвени насоки.

Разликите в прилагането сред държавите членки може да бъдат установени най-вече в прегледа на годишните доклади за емисиите и докладите от проверки, както и в последващите действия по проблемите, установени по време на проверката, процедурите за инспекции и изпълнението. Макар че тези разлики, изглежда, не оказват пагубно въздействие върху стабилността на системата за мониторинг, докладване и проверка, в някои области – като трансграничен обмен на информация, последващи действия в изпълнение на препоръките за подобряване и процедури за инспекции, може да бъдат направени подобрения на равнище ЕС. Препоръките за подобрение за държавите членки са направени в специално изготвени планове за действие.

След като започне прилагането на измененията на регламентите, установените в анализа проблеми в някои от областите за подобрение вероятно може да бъдат разрешени. Специално изготвени актуализирани материали за насоки, образци и изпълнение на препоръките, изброени в плановете за действие на държавите членки, може да подобрят още повече изпълнението. Конкретни препоръки за тази цел са направени в техническия доклад и в плановете за действие на държавите членки.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ

През 2019 г. в емисиите на парникови газове от инсталации, обхванати от СТЕ на ЕС, бе отбелязан исторически спад от 9,1 % в сравнение с 2018 г. Това се дължи основно на намаляване с почти 15 % на емисиите от производството на електроенергия и топлинна енергия, с усилено навлизане на възобновяеми източници на енергия, увеличено използване на природен газ и намаляване на използването на въглища с около 19 %. Емисиите от промишлеността също намаляха с близо 2 %, най-големият спад във фаза 3 досега. Верифицираните авиационни емисии обаче продължават да нарастват, макар и с много по-малко количество в сравнение с предходните години (1 % над равнищата от 2018 г.).

[84] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/monitoring/docs/report_5th_compliance_en.pdf

Договорените през последните години законодателни промени за укрепване на СТЕ и за справяне с излишъка от квоти, продължават да показват положителни резултати. Показателят за излишъка на резерва за стабилност на пазара бе публикуван за четвърти път през май 2020 г., като показва, че излишъкът е намалял до около 1,39 милиарда квоти. Въз основа на излишъка и преразгледаното законодателство за СТЕ на ЕС за фаза 4, тръжните количества през 2020 г. бяха намалени с почти 40 % (около 375 милиона квоти). Тръжните количества за 2021 г. ще бъдат намалени по подобен начин.

Въпреки трудното икономическо положение за промишлеността и въздухоплаването поради извънредното положение във връзка с COVID-19 ценовият сигнал за емисиите на въглероден диоксид остана стабилен между януари 2019 г. и края на юни 2020 г., с кратко изключение през март/април. Общите приходи, генерирани от СТЕ на ЕС от търгове между 2012 г. и 30 юни 2020 г., надвишават 57 млрд. евро, като общите приходи за държавите членки са над 14 млрд. евро през 2019 г. и 7,9 млрд. евро през първата половина на 2020 г. Голяма част от тези приходи се използват от държавите членки за действия в областта на климата.

Освен това, въпреки извънредните обстоятелства през 2020 г., равнището на съответствие със СТЕ на ЕС за 2019 г. остава много високо: повечето оператори, които обхващат над 99 % от емисиите от стационарни инсталации, са изпълнили законовите си задължения. Както при стационарните инсталации, така и при операторите на въздухоплавателни средства неотговарящите на изискванията оператори обикновено са малки. Архитектурата на СТЕ на ЕС остана стабилна, а административната организация в държавите членки се оказа ефективна.

През следващите години, като част от по-широкия законодателен пакет в рамките на Европейския зелен пакт, СТЕ може да бъде подложена на съществени промени по отношение на нейния обхват и изискванията за въздухоплаването, за да може да отговори на по-високите амбиции на ЕС в областта на климата. 2021 г. ще бъде първата година от прилагането на фаза 4 от СТЕ на ЕС. Следващият доклад за пазара на въглеродни емисии, предвиден за публикуване в края на 2021 г., ще представи преглед на цялостното изпълнение на СТЕ във фаза 3. Той също така ще представи първите впечатления за функционирането на СТЕ на ЕС във фаза 4.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Допълнение 1

Таблица 1.1: Брой на безплатните квоти, разпределени за модернизиране на електроенергийния сектор[85]

Държава членка	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
България	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436	2 471 297	1 948 441
Кипър	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789
Чехия	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994	7 661 840	3 830 905
Естония	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614	38 939	19 471
Унгария[86]	7 047 255	н.п.	н.п.	н.п.	н.п.	н.п.	н.п.
Литва	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379	158 922	94 432
Полша[87]	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908	31 942 281	16 912 108
Румъния	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255	3 778 439	1 723 016
Общо	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124	46 987 375	25 104 162

Източник: ГД „Действия по климата“

Таблица 1.2: Максимален брой безплатни квоти по години по силата на дерогацията от задължението за тръжна продажба на всички квоти за сектора за производство на електрическа и топлинна енергия

Държава членка	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	Общо
България	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
Кипър	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
Чехия	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
Естония	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
Унгария	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
Литва	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
Полша	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
Румъния	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Общо	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

Източник: ГД „Действия по климата“

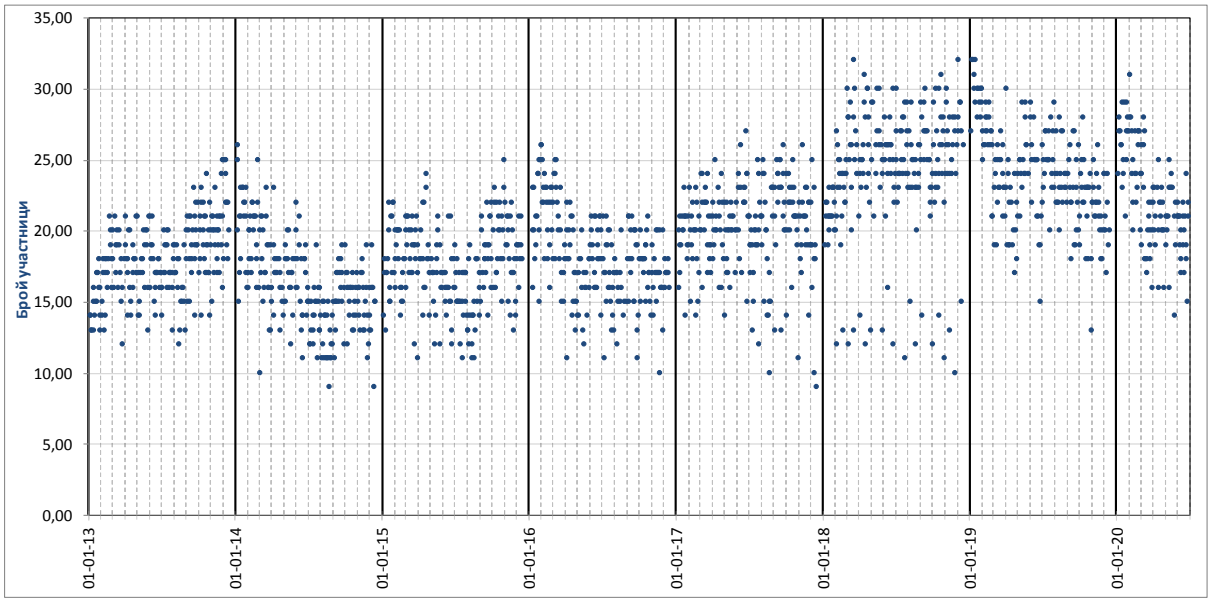
[85] Броят на квотите по член 10в, дадени в тази таблица, може да включва квоти, отпуснати със закъснение за предходните години. В този случай съответните количества за година са отразени в EUTL.
[86] Унгария е използвала дерогацията по член 10в само през 2013 г.
[87] Окончателните количества за разпределяне на Полша ще бъдат представени в доклада за следващата година, до приключване на процедурите по всички заявки за квоти.

Таблица 1.3: Брой на неизползваните безплатни квоти съгласно дерогацията по член 10в, които са продадени на търг или са планирани за продажба на търг през периода 2013—2021 г.[88]

Държава членка	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
България	5 444 169	1 461 360	920 823	604 908	1 386 372	0	476 621
Кипър	0	0	0	0	0	0	0
Чехия	0	90 694	77 741	66 740	54 550	80 295	0
Естония	0	188 682	134 897	1 767 499	761 088	50 026	0
Литва	259 924	0	456 725	191 229	161 522	128 105	76 120
Полша	1 196	0	7 491	0	55 800 000	49 520 000	34 501 299[89]
Румъния	2 104 468	6 710 664	3 540 974	3 011 456	0	0	827 338
Унгария	0	0	0	0	0	0	0

Допълнение 2

Фигура 2.1: Брой на участниците в търговете за общи квоти за периода от 2013 г. до 30 юни 2020 г.

Източник: EEX

- Брой участници

[88] През 2013 г. и 2014 г. не са продадени на търг неизползвани квоти по член 10в.
[89] Окончателните количества за разпределяне на Полша ще бъдат представени в доклада за следващата година, до приключване на процедурите по всички заявки за квоти.

Таблица 2.1: Приходи, генерирани от тръжната продажба на квоти за емисии от държавите членки и от Обединеното кралство за периода 2012—30 юни 2020 г. (в млн. евро)[90]

	2012 г.		2013 г.		2014 г.		2015 г.		2016 г.		2017 г.		2018 г.		2019 г.		2020 г.	
	Общи (ранни търгове)	Авиационни (ранни търгове)	Общи	Авиационни	Общи	Авиационни	Общи	Авиационни	Общи	Авиационни	Общи	Авиационни	Общи	Авиационни	Общи	Авиационни	Общи	Авиационни
Австрия	11,05	0,00	55,75	0,00	52,17	1,18	76,24	2,36	58,81	0,65	78,74	0,69	208,20	2,16	180,94	2,89	82,07	1,50
Белгия	0,00	0,00	114,99	0,00	95,03	2,05	138,96	2,69	107,14	0,74	143,52	0,79	379,00	2,47	353,47	3,30	160,28	1,70
България	22,14	0,00	52,63	0,00	36,19	0,22	120,91	0,91	85,08	0,25	130,15	0,27	367,34	0,83	439,19	1,11	205,96	0,58
Кипър	1,58	0,00	0,35	0,00	0,43	0,30	0,00	1,42	0,00	0,39	6,15	0,41	24,66	1,30	24,4	1,74	17,03	0,91
Хърватия	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,40	0,49	20,09	0,16	26,97	0,18	70,96	0,55	71,97	0,74	32,52	0,37
Чехия	0,00	0,00	0,00	0,00	55,24	0,47	110,30	1,20	117,63	0,33	199,43	0,35	583,33	1,10	628,94	1,46	329,84	0,75
Германия	166,18	17,52	791,25	0,00	749,97	0,00	1 093,31	16,87	845,74	4,65	1 141,74	5,07	2 565,34	16,31	3 146,14	17,89	1 149,91	0,00
Дания	1,07	0,00	56,06	0,00	46,93	1,16	68,64	2,71	52,93	0,74	70,93	0,79	187,32	2,48	162,78	3,31	73,56	1,70
Естония	0,00	0,00	18,07	0,00	7,41	0,04	21,13	0,15	23,57	0,04	39,31	0,05	139,89	0,14	142,65	0,20	65,81	0,08
Гърция	14,84	0,00	147,64	0,00	129,97	1,10	190,17	4,99	146,68	1,37	196,57	1,46	518,96	4,57	503,34	6,11	229,19	3,16
Испания	68,53	0,00	346,11	0,00	323,53	6,56	473,20	16,32	364,97	4,48	488,78	4,77	1 291,07	14,97	1 225,22	19,97	555,93	10,31
Финландия	13,28	0,00	66,97	0,00	62,68	0,81	91,64	2,13	70,63	0,58	94,64	0,62	249,84	1,96	217,35	2,60	98,33	1,33
Франция	43,46	0,00	219,25	0,00	205,29	10,05	299,94	12,18	231,34	3,35	309,85	3,55	818,40	11,16	711,64	14,89	322,10	7,69
Унгария	3,99	0,00	34,59	0,00	56,21	0,29	82,28	0,99	63,43	0,27	84,94	0,29	224,48	0,91	226,8	1,21	102,98	0,62
Ирландия	0,00	0,00	41,68	0,00	35,11	0,87	51,32	2,15	39,54	0,59	52,93	0,63	140,10	1,97	121,64	2,62	54,97	1,37
Италия	76,50	0,00	385,98	0,00	361,25	5,24	528,00	14,41	407,23	3,96	545,44	4,21	1 440,10	13,22	1 271,35	17,64	576,06	9,11

[90] Източник: EEX

Литва	3,29	0,00	19,98	0,00	17,28	0,06	28,13	0,29	20,76	0,08	31,43	0,09	80,11	0,25	83,69	0,35	39,49	0,17
Люксембур	0,74	0,00	4,97	0,00	4,52	0,63	6,62	0,22	5,08	0,06	6,81	0,07	18,09	0,20	16,79	0,28	7,74	0,17
Латвия	2,13	0,00	10,79	0,00	10,08	0,14	14,76	0,53	11,36	0,15	15,24	0,15	40,20	0,49	41,92	0,66	18,58	0,33
Малта	0,27	0,00	4,47	0,00	3,81	0,10	5,62	0,57	4,30	0,16	5,78	0,17	15,19	0,52	15,21	0,71	6,97	0,37
Нидерланд	25,61	0,00	134,24	0,00	125,63	5,47	183,57	3,68	141,59	1,01	189,63	1,07	500,84	3,37	435,64	4,50	197,44	2,33
Полша	0,00	0,00	244,02	0,00	78,01	0,00	129,84	2,98	135,57	0,58	505,31	0,69	1 209,98	1,59	2 545,94	2,89	1 384,13	4,38
Португалия	10,65	0,00	72,78	0,00	65,82	1,27	96,32	2,89	74,29	0,79	99,50	0,85	262,96	2,65	253,58	3,53	115,37	1,83
Румъния	39,71	0,00	122,74	0,00	97,57	0,32	193,62	1,60	193,56	0,44	260,29	0,47	717,64	1,45	747,87	1,95	369,33	1,00
Швеция	7,07	0,00	35,67	0,00	33,34	1,02	48,79	3,63	37,61	1,00	50,45	1,06	132,98	3,34	124,1	4,43	56,52	2,29
Словения	3,51	0,00	17,74	0,00	16,59	0,05	24,28	0,14	18,70	0,04	25,05	0,04	66,19	0,12	65,14	0,16	29,42	0,08
Словакия	12,19	0,00	61,70	0,00	57,59	0,04	84.31	0,20	64,99	0,06	87,01	0,06	229,74	0,18	244,47	0,24	111,50	0,12
Обединено кралство	75,74	0,00	409,63	0,00	387,42	14,08	567,72	18,54	418,96	5,37	604,02	5,30	1 607,32	0,00	0	0	1 043,32	0,83
ОБЩО	**603,52**	**17,53**	**3 550,73**	**0,00**	**3 115,11**	**53,53**	**4 815,97**	**117,26**	**3 761,57**	**32,28**	**5 490,60**	**34,14**	**14 090,23**	**90,27**	**14 002,17**	**117,37**	**7 436,36**	**55,11**

Таблица 2.2: Приходи, генерирани от тръжната продажба на квоти за емисии от държавите от ЕИП за периода 2019—30 юни 2020 г. (в млн. евро)[91]

	2019 г.		2020 г.	
	Общи	**Авиационни**	**Общи**	**Авиационни**
Исландия	23,91	1,86	16,26	1,66
Лихтенщайн	0,52	0	0,47	0,00
Норвегия	476,78	18,24	332,17	15,84
ОБЩО	**501,21**	**20,1**	**348,90**	**17,51**

Допълнение 3

Таблица 3.1: Обобщени данни за международните кредити, обменени до юни 2020 г.[92]

Международни кредити, обменени до края на юни 2020 г.	**милиона**	**проценти**	**Международни кредити, обменени до края на юни 2020 г.**	**милиона**	**проценти**
CEPE	**288,86**	**60,06%**	**EPE**	**192,07**	**39,94 %**
Китай	213,31	73,85	Украйна	147,69	76,89 %
Индия	20,30	7,03	Русия	32,06	16,69 %
Узбекистан	10,17	3,52	Полша	2,82	1,46 %
Бразилия	6,00	2,08	Германия	1,65	0,85 %
Виетнам	3,71	1,28	Франция	1,24	0,64 %
Чили	3,21	1,11	България	0,50	0,26 %
Мексико	3,17	1,10	Други	6,11	3,21 %
Корея	2,93	1,01			
Други	26,06	9,02			
Общо CEPE и EPE	**480,94**	**100 %**			

Източник: EUTL

Таблица 3.2: Обобщени данни за международните кредити, обменени до юни 2020 г., по видове инсталации

Международни кредити, обменени до края на юни 2020 г., изразени в:	**CEPE в милиони**	**EPE в милиони**
Стационарни инсталации	282,54	191,25

[91] Източник: EEX

[92] Обмените на Обединеното кралство, които бяха преустановени през 2019 г. поради предпазните мерки, приети за защита на екологичната цялост на СТЕ на ЕС, бяха възобновени през 2020 г.

Оператори на въздухоплавателни средства	6,32	0,82
ОБЩО	**288,86**	**192,07**

Източник: EUTL

Допълнение 4

Таблица 4.1 Верифицирани емисии на парникови газове, различни от CO_2, от инсталации в рамките на СТЕ според вида на парниковия газ за периода 2013—2019 г. (в милиони тонове)[93]

	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
PFCs	0,40	0,74	0,58	0,64	0,51	0,64	0,57
N_2O	2,48	5,48	5,31	4,62	4,92	4,108	3,68

Източник: EUTL

Допълнение 5

Таблица 5.1: Избрани решения на Съда на ЕС относно функционирането на СТЕ на ЕС през периода от юли 2019 г. до юни 2020 г.

Референтен номер на делото	**Приложимо законодателство**	**Страни**	**Контекст на делото**	**Дата**	**Констатация на Съда**
Дело C- 189/19	Решение 2011/278 на Комисията	Spenner GmbH & Co. KG/DE	Spenner Gmbh желаеше да получи безплатно разпределение за фаза 3 от СТЕ (2013—2020 г.), като претендира, че германският компетентен орган не му е предоставил достатъчно безплатно разпределени квоти поради погрешно тълкуване от негова страна на Решение 2011/278/ЕС на Комисията, по-специално член 9, който се отнася до историческите нива на активност.	14.5.2020 г.	Съдът постанови, че член 9, параграф 9 от Решение 2011/278 не се прилага при значително увеличение на капацитета на работеща инсталация, настъпило преди базовия период, определен в съответствие с член 9, параграф 1 от решението, и че член 9, параграф 1 от Решение 2011/278 не задължава компетентния орган да определи съответния базов период,

[93] За някои инсталации в Регистъра на ЕС емисиите на N_2O или на перфлуоровъглероди (PFC) може да не са докладвани отделно, а вместо това да са докладвани общите емисии в тонове еквивалент на CO_2 . Данните в таблицата отразяват разбивката на емисиите по ПГ, както е налична в Регистъра на ЕС. Считано от фаза 2 (от 2008 г.), емисиите на N_2O бяха включени доброволно в СТЕ на ЕС от някои държави членки, а считано от фаза 3 (от 2013 г.), заедно с емисиите на перфлуоровъглероди (PFC), включването им в схемата стана задължително.

					за да оцени историческите нива на активност на инсталацията.
Дело C-113/19	Директива 2003/87/ЕО, Харта на основните права на Европейския съюз	Luxaviation SA/ Министър на околната среда, Люксембург	Luxaviation смята, че е приключило процедурата за предаване на квотите за емисии през 2016 г., но според Министерството на околната среда това не е така. През юни 2016 г. министърът на околната среда посочи на Luxaviation, че то не е осъществило необходимото предаване в разрешеното време, а именно, преди 30 април същата година. Наложено е наказание и името на Luxaviation е публикувано на уебсайта на Агенцията по околна среда.	26.3. 2020 г.	Съдът разпореди, че членове 20, 47 и член 49, параграф 3 от Хартата на основните права на ЕС не изключват, че санкцията с фиксиран размер съгласно Директивата за СТЕ може да бъде променяна от национален съд, член 41 от Хартата не се прилага по отношение на въпроса дали е задължително или незадължително държавите членки да отправят предупреждения или напомняния на операторите, които действат добросъвестно, и че принципът на защита на оправданите правни очаквания не изключва налагането на наказанието, предвидено в член 16, параграф 3 от Директивата 2003/87, в случай, когато компетентните органи не са предупредили оператора преди изтичане на срока за предаване.

Допълнение 6

Таблица 6.1: Актуално състояние на изпълнението на фаза 4 на СТЕ на ЕС

Мярка	Цел	Вид законодателен акт	Предвидено приемане
Списък за изместване на въглеродни емисии за периода 2021—2030 г.	Създаване на нов списък за изместване на въглеродни емисии за фаза 4 на СТЕ на ЕС въз основа на критериите за определяне на секторите, изложени на значителен риск от изместване на	Делегирано решение на Комисията	Прието на 15 февруари 2019 г. и публикувано в Официален вестник на 8 май 2019 г.[94]

[94]https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=BG

	въглеродни емисии		
Преразглеждане на правилата за безплатно разпределяне на квоти за периода 2021—2030 г.	Преразглеждане на Решение 2011/278/ЕС на Комисията за определяне на валидни за целия Европейски съюз преходни правила за хармонизираното безплатно разпределяне на квоти, така че то да се адаптира към новата правна уредба, определена за фаза 4	Делегиран регламент на Комисията	Приет на 19 декември 2018 г. и публикуван в Официален вестник на 27 февруари 2019 г.[95]
Корекция на безплатно предоставяните квоти поради изменения в производството	Определяне на реда за извършване на корекцията на равнището на безплатно разпределяните квоти за инсталациите, въз основа на променящите се равнища на функционирането с повече от 15 % нагоре или надолу, средно за период от две години	Регламент за изпълнение на Комисията	Приет на 31 октомври 2019 г. и публикуван в Официален вестник на 4 ноември 2019 г.[96]
Актуализиране на стойностите на показателите за безплатно предоставяне на квоти за периода 2021—2025 г.	Определяне на актуализирани показатели за периода 2021—2025 г. въз основа на данните, предоставени от държавите членки до 30 септември 2019 г. за годините 2016 г. и 2017 г.	Регламент за изпълнение на Комисията	2020 г.
Създаване на Фонда за иновации	Определяне на правилата относно функционирането на Фонда за иновации, включително процедурата и критериите за подбор	Делегиран регламент на Комисията	Приет на 26 февруари 2019 г. и публикуван в Официален вестник на 28 май 2019 г.[97]
Създаване на Модернизационния фонд	Определяне на правилата относно функционирането на Модернизационния фонд	Регламент за изпълнение на Комисията	Приет на 09 юли 2020 г. и публикуван в Официален вестник на 10 юли 2020 г.[98]
Преразглеждане на Регламент (ЕС) № 389/2013 (Регламента за Регистъра)	Определяне на изискванията за Регистъра на ЕС за фаза 4, под формата на стандартизирани електронни бази данни, съдържащи общи информационни елементи за проследяване на издаването, притежаването, прехвърлянето и отмяната на квоти, и за осигуряване на публичен достъп и на поверителност	Делегиран регламент на Комисията	Приет на 12 март 2019 г. и публикуван в Официален вестник на 02 юли 2019 г.[99]
Изменение на Регламент (ЕС) № 1031/2010 (Регламента за тръжната продажба)	Предоставяне на възможност за разпределяне чрез търг на първите 50 милиона квоти за Фонда за иновации, взети от резерва за стабилност на пазара (MSR) през 2020 г.	Делегиран регламент на Комисията	Приет на 30 октомври 2018 г. и публикуван в Официален вестник на 4 януари 2019 г.[100]
Преразглеждане на Регламент (ЕС) № 1031/2010 (Регламента за	Преразглеждане на някои аспекти от тръжната процедура, за да се изпълнят изискванията за фаза 4, по-специално за да се позволи разпределянето чрез търг	Делегиран регламент на Комисията	Приет на 28 август 2019 г. и публикуван в Официален вестник

[95] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0331&qid=1605160755896&from=EN
[96] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1842&from=bg
[97] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0856&from=bg
[98] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1001&from=BG
[99] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1122&from=BG
[100] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0007

тръжната продажба)	на квоти за Фонда за иновации и за Модернизационния фонд, както и за да се отрази класификацията на квотите по СТЕ на ЕС като финансови инструменти съгласно Директива 2014/65/ЕС относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ II).		на 08 ноември 2019 г.[101]
Преразглеждане на Регламент (ЕС) № 601/2012 относно мониторинга и докладването	Опростяване, подобряване и изясняване на правилата за мониторинг и докладване и намаляване на административната тежест, въз основа на опита от изпълнението от фаза 3	Регламент за изпълнение на Комисията	Приет на 19 декември 2018 г. и публикуван в Официален вестник на 31 декември 2018 г. [102]
Преразглеждане на Регламент (ЕС) № 600/2012 относно проверката и акредитацията	Опростяване, подобряване и изясняване на правилата за акредитация и проверка и намаляване на административната тежест до възможно най-голяма степен, въз основа на опита от изпълнението от фаза 3	Регламент за изпълнение на Комисията	Приет на 19 декември 2018 г. и публикуван в Официален вестник на 31 декември 2018 г.[103]
Регламент (ЕС) 2019 /1603 за допълване на Директива 2003/87/ЕО за мониторинг, докладване и проверка на емисии от въздухоплаването по отношение на глобална, основана на пазара мярка	Допълване на Директивата за СТЕ на ЕС по отношение на приетите от Международната организация за гражданско въздухоплаване мерки за мониторинг, докладване и проверка на авиационните емисии с цел прилагане на CORSIA	Делегиран регламент на Комисията	Приет на 18 юли 2019 г. и публикуван в Официален вестник на 30 септември 2019 г.[104]
Насоки за държавни помощи в контекста на СТЕ на ЕС за периода 2021—2030 г.	Преразглеждане на насоките за държавни помощи в контекста на СТЕ на ЕС за фаза 4, за да се включат новите разпоредби, въведени от преразгледаната Директива за СТЕ на ЕС за схемите за компенсиране на непреките разходи за ограничаване на въглеродните емисии	Съобщение на Комисията	2020 г.
Делегирано решение (ЕС) 2020/1071 на Комисията по отношение на изключването от системата на ЕС за търговия с емисии на пристигащи полети от Швейцария	Изменя приложение I към Директивата за СТЕ на ЕС за изключване на пристигащи полети от Швейцария от системата на ЕС за търговия с емисии, считано от 1 януари 2020 г.	Делегиран регламент на Комисията	Приет на 18 март 2020 г. и публикуван в Официален вестник на 21 юли 2020 г.[105]

Актуално състояние
Планирани

[101] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1868&from=BG
[102] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2066
[103] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2067&from=BG
[104] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1603&from=BG
[105] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D1071

В процес на изпълнение
Готови

Допълнение 7

Таблица 7.1: Вноски на държавите членки/ държавите от ЕИП ЕАСТ към резерва за стабилност на пазара през 2019—2020 г. (брой квоти)

Държава членка/ ЕИП Държава от ЕАСТ	Вноски към MSR през 2019 г.[106]	Вноски към MSR през 2020 г.[107]
Австрия	**5 935 748**	**5 614 399**
Белгия	**9 846 994**	**9 313 899**
България	**8 292 720**	**7 843 771**
Хърватия	**1 614 984**	**1 527 552**
Кипър	**932 844**	**882 342**
Чехия	**15 406 858**	**14 572 765**
Дания	**5 340 750**	**5 051 614**
Естония	**2 904 319**	**2 747 085**
Финландия	**7 130 025**	**6 744 021**
Франция	**23 346 791**	**22 082 847**
Германия	**85 389 770**	**80 766 957**
Гърция	**12 684 492**	**11 997 782**
Унгария	**5 115 708**	**4 838 755**
Исландия	**166 450**	**157 439**
Ирландия	**3 991 393**	**3 775 308**
Италия	**40 304 729**	**38 122 721**
Латвия	**865 501**	**818 645**
Лихтенщайн	**3 725**	**3 524**
Литва	**1 792 324**	**1 695 292**
Люксембург	**467 394**	**442 090**
Малта	**354 798**	**335 590**
Нидерландия	**14 291 411**	**13 517 705**
Норвегия	**3 314 570**	**3 135 127**
Полша	**39 282 170**	**37 155 520**
Португалия	**6 478 775**	**6 128 029**
Румъния	**14 941 290**	**14 132 401**
Словакия	**4 752 513**	**4 495 223**

[106] За периода януари — август 2019 г. данните се основават на Съобщение на Комисията C(2018) 2801 final от 15 май 2018 г., на разположение на адрес https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf

[107] За периода септември — декември 2019 г. и януари — август 2020 г. данните се основават на Съобщение на Комисията C(2019) 3288 final, на разположение на адрес https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf

Словения	**1 577 714**	**1 492 300**
Испания	**32 660 234**	**30 892 081**
Швеция	**3 457 106**	**3 269 946**
Обединено кралство	**44 480 623**	**42 072 540**
Общо	**397 124 722**	**375 625 270**

Допълнение 8

Таблица 8.1: Неизразходвани средства по програма NER 300 в рамките на InnovFin EDP и ДИ на МСЕ: подкрепяни проекти в периода август 2019 г.—юни 2020 г.

Наименование на проекта	Описание
VOLTALIS (EDP)	Voltalis е доставчик на агрегирани услуги по оптимизация на потреблението в електроенергийния сектор. То предоставя интелигентни технически решения, които позволяват на товари от домакинствата и от малки търговски и промишлени потребители да участват на енергийните пазари и да отключат своя потенциал за гъвкавост. Проектът ще подобри сигурността на доставките, като намали риска от спиране на електрозахранването и ще подобри енергийната ефективност чрез намаляване на общото потребление на електроенергия. Voltalis е получило заем от 20 млн. евро, финансиран от неизразходвани средства по NER 300.
STEELANOL (EDP): Усъвършенствано производство на биогорива от отпадъчни газове от производството на стомана	Дейността на Steelanol получи заем от 75 млн. евро, изцяло подкрепена от неизразходвани средства по NER 300 в подкрепа на демонстрационни проекти за производството на нисковъглеродна стомана. Този първи по рода си проект има за цел да демонстрира ефективен път за производство на биоетанол от суровина дървесни отпадъци и напълно да го интегрира в голям стоманодобивен завод. Той представлява сериозен пробив в декарбонизацията на сектора.
EV Charging Italy (ДИ на МСЕ)	Проектът има за цел да разработи инфраструктура за зареждане на електрически превозни средства в Италия. Той ще включва инсталиране на приблизително 6 850 точки за зареждане и съответните връзки с разпределителната мрежа за периода 2019—2023 г. Финансирането на проекта възлиза на 25 млн. евро, изцяло подкрепен от неизразходваните средства по NER 300.
Програма за електронна мобилност на Hamburger Hochbahn (ДИ на МСЕ)	Този проект на Hamburger Hochbahn, оператор на обществен транспорт в Хамбург, има за цел да поднови и електрифицира градския обществен транспортен парк на Хамбург с подмяна на настоящите дизелови автобуси със 100 електрически автобуса и разполагането на свързаната с тях инфраструктура за зареждане. Организаторът на проекта използва 100 % сертифицирана възобновяема енергия за електрическите си автобуси. Стратегията на дружеството предвижда инфраструктурата за зареждане да бъде модулна и с възможност за промяна на мащаба, лесна за поддържане, високоенергийна и ефективна по отношение на разходите.
Програма за електронна мобилност VHH Hamburg (ДИ на МСЕ)	Този проект подкрепя VHH, оператор на обществен транспорт в Хамбург, при закупуването на приблизително 155 електрически автобуса за подмяна на стари дизелови автобуси и изграждане на свързаната инфраструктура за зареждане. Той включва адаптирането на четири депа към електромобилност и изграждането на едно ново депо, адаптирано към електрически автобуси, както и внедряването на софтуерни и информационни системи. Организаторът на проекта използва 100 % сертифицирана възобновяема енергия.

LIGNOL (ПРП)	Този проект подпомага изграждането на завод за производство на линьол в съществуваща мелница за целулоза в Mörrum, Швеция, която се очаква да произвежда приблизително 185 000 тона линьол (възобновяемо био масло на базата на лигнин, което може да бъде добавяно в двигатели с вътрешно горене в каквото и да е съотношение и е подходящо за смесване с авиационно гориво) годишно. Освен намаляването на емисиите на CO_2 от шведския транспортен сектор производственият процес за Lignol е високоенергиен и не произвежда токсични емисии или вредни отпадъчни продукти. Прогнозните разходи за демонстрационен проект възлизат на 105,5 млн. евро.
Solar Thermo Electric Magaldi (ПРП)	Този проект, базиран в Италия, подкрепя първата по рода си централа, основана на нова концепция за производство и съхранение на слънчева енергия и генериране на зелена електроенергия, която може да се разпределя при поискване. Централата ще предлага непрекъснато електроснабдяване от възобновяеми източници, без да е необходимо да се изграждат дълги преносни линии, като премахва разходите за топлоцентрали, които работят с тежък мазут или дизелово гориво. Общата енергия, генерирана годишно от централата, се очаква да бъде около 14300 MWh/г. Понастоящем разходите се оценяват на около 36 млн. евро.
BIOFOREVER (ПРП)	Този проект подкрепя демонстрационна биорафинерия за преработка на дърво до етанол, базирана в Ротердам, която произвежда 8 000 тона етанол годишно. Суровините в производствения процес ще бъдат дървесни отпадъци от класове А или Б. Продуктът на производствения процес ще бъде етанол за биогорива. Разходите за демонстрационния проект се оценяват на 30 млн. евро.